

2019
İKİNCİ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2019 - II
ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2019-II

I: ÖNSÖZ

Dünya Bankası 2019 yılı Haziran ayı Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nda, 2019 yılı için önceden yapılan küresel ekonomik büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmiştir. Bu aşağı yönlü revizde uluslararası ticaret verilerinin beklenenden daha yavaş artış göstermesi etkili olmuştur. Uluslararası ticareti olumsuz yönde etkileyen ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ticaret savaşları, Haziran ayında gerçekleştirilen G20 zirvesinde bir araya gelen iki ülke yöneticilerinin zirve sonunda müzakerelere devam etme ve ek tarife artışı yapmama kararı almaları ile durulmuştur. Ancak, Ağustos ayında ABD Başkanı Donald Trump'ın Eylül ayından itibaren 300 milyar ABD doları değerindeki Çin mallarına yüzde 10 oranında ek tarife uygulaması başlatılacağı açıklaması ile ticaret savaşları tekrar başlamıştır. Bu duruma, Çin Halk Cumhuriyeti ABD'den tarım ürünü almayı durdurarak misilleme yapmıştır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Kurulu tarafından 25 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda, politika faizi beklentilerin üzerinde indirilerek, yüzde 24'ten yüzde 19,75'e çekilmiştir. Toplantı sonrası yayımlanan metinde "Yakın dönemde küresel iktisadi faaliyetin zayıflaması ve enflasyona dair aşağı yönlü risklerin belirginleşmesiyle gelişmiş ülke merkez bankalarının genişleyici para politikası adımları atma olasılığı güçlenmiştir" ifadesine yer verilmiştir. ABD Merkez Bankası Fed de beklentilere paralel olarak, 31 Temmuz 2019 tarihinde sonlanan toplantısında, politika faizinde 25 baz puan indirimine gitme kararı almış ve bilanço küçültmeye son verdiğini açıklamıştır.

Ülkemizde 2019 yılı ikinci çeyreğinde yıllık enflasyon oranları, 2018 yılı Ağustos ayı ile başlayan yükseliş trendini bozarak düşüş trendine girmiş ve Nisan, Mayıs, Haziran aylarında sırasıyla yüzde 30,77, yüzde 26,75 ve yüzde 24,69 olmuştur. 2019 yılı Haziran ayı sonunda en yüksek yıllık fiyat artışlarının yaşandığı kalemler sırasıyla mobilya ve ev aletleri, çeşitli mal ve hizmetler ile gıda ve alkolsüz içecekler olmuştur. İlgili dönemde eğitim ise en düşük artışın gerçekleştiği kalemdir.

2019 mali yılının ikinci çeyreğinde bütçe gelirleri ve bütçe giderleri sırasıyla 1.472,2 milyon TL ve 1.576,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle, 2018 mali yılının ikinci çeyreğinde 72,2 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2019 yılı ikinci çeyreğini 104 milyon TL açık ile kapatmıştır. Bütçe gelirlerinin en büyük paya sahip kalemi olan vergi gelirleri, bir önceki sene ikinci çeyreğinde yüzde 63,3 paya sahipken, 2019 yılı ikinci çeyreğinde artış göstererek yüzde 78 pay ile 1.148,3 milyon TL olmuştur. İkinci en büyük paya sahip bütçe gelirleri kalemi olan vergi dışı gelirler ise 298,1 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe giderleri incelendiğinde en büyük paya sahip cari transferlerin bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13,4 oranında artış göstererek 754,7 milyon TL seviyesine yükseldiği görülmektedir. Bütçe giderleri içindeki ikinci büyük paya sahip personel giderleri ise yüzde 33 artış ile 614 milyon TL'ye yükselmiştir.

KKTC turizm verileri incelendiğinde, 2019 yılı ikinci çeyreğinde ülkemize hava ve deniz yolu ile gelen toplam yolcu sayısının yüzde 3,1 oranında azalış göstererek, 440.525'ten 426.663'e gerilediği görülmektedir. T.C. uyruklu yolcuların sayısı yüzde 4,6 azalırken, 3. ülke uyruklu yolcularda yüzde 2,4 oranında artış kaydedilmiştir. Hava ve deniz yoluyla yapılan girişlerde yaşanan gerilemeye karşın kara kapılarından Güney Kıbrıs vatandaşları ve diğer ülke vatandaşları tarafından yapılan girişlerin artmaya devam ettiği görülmektedir. 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla kara kapılarından girişler yüzde 55 artış kaydederek 781.682'den 1.211.512'ye yükselmiştir.

2019 yılının ikinci çeyreğinde bankacılık sektörünün aktif toplamı bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,1 oranında artış göstererek 36.894,5 milyon TL olmuştur. Aktif toplamı içerisinde en büyük paylara sahip kalemler yüzde 55,2 ile brüt krediler ve yüzde 30,8 ile nakit ve nakit benzeri kalemler olmuştur. Pasif toplamı içerisinde ise en büyük kalem olan mevduat yüzde 80,2, ikinci en büyük kalem olan özkaynaklar ise yüzde 8,8 paya sahiptir. 2019 yılı ikinci çeyrek itibarıyla toplam brüt krediler 20.347,3 milyon TL, mevduatlar ise 29.572,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Tahsili Gecikmiş Alacaklar (TGA) bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 16,5 artış göstererek, 1.102,7 milyon TL olurken; TGA dönüşüm oranı düşüş göstererek yüzde 5,4 seviyesine gerilemiştir.

2019 yılının ikinci çeyreğinde bankacılık sektörünün sermaye yeterliliği standart rasyosu (SYSR) bir önceki çeyreğe kıyasla 0,5 puan artış göstererek, yüzde 18,3 seviyesine yükselmiştir. SYSR, kamu eliyle yönetilen bankalar, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları için sırasıyla yüzde 18,1, yüzde 15,4 ve yüzde 22 olarak gerçekleşmiştir. Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 21 banka arasında aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 56,2 seviyesindedir. Brüt krediler büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın payına bakıldığında ise bu oranın da yüzde 56,2 olduğu görülmektedir.

2019 yılının ikinci çeyreği itibarıyla seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün detaylı şekilde yansıtıldığı bu bültenin konuya ilgi duyanlara fayda sağlamasını umar, hazırlanmasında emeği geçen çalışanlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Rifat GÜNAY

Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2019 / II

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
Brexit	Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden çıkışı
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EA 19	Avro Bölgesi
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
ESA	Avrupa Hesaplar Sistemi
Fed	ABD Merkez Bankası
FOMC	ABD Merkez Bankası Açık Piyasa İşlemleri Komitesi
GLP	Geç Likidite Penceresi
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IMF	Uluslararası Para Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ONS	Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Ofisi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
OVP	Orta Vadeli Program
PMI	Satın Alma Yöneticileri Endeksi
PPK	Para Politikası Kurulu
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
RG	Resmi Gazete
SYSR	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
YP	Yabancı Para
YEP	Yeni Ekonomik Program
Yİ-ÜFE	Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi
\$/USD	Dolar, ABD doları
€/EUR	Euro, Avro
£/GBP	Sterlin

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	v
III: TANIMLAR	v
IV: TABLO LİSTESİ	ix
V: GRAFİK LİSTESİ	xi
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme.....	2
1.2.2 Enflasyon.....	3
1.2.3 Politika Faizleri.....	3
1.2.4 Döviz Kurları.....	4
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	5
2.1 İstihdam	5
2.2 Enflasyon	6
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	9
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	9
3.2 Turizm	11
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	15
4.1 2019 Yılı İkinci Çeyrek Sonuçları	15
4.2 Gelirler	15
4.3 Giderler	16
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	17
4.5 Finansman Dengesi	18
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	19
5.1 Bankacılık Sektörünün Genel Görünümü	19
5.1.1 Finansal Derinleşme.....	19
5.1.2 Bankacılık Sektörünün Performans Rasyoları.....	19
5.1.3 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma.....	20
5.1.4 Banka, Şube, Personel ve ATM Sayısı.....	20
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	22
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler.....	23
5.2.2 Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler.....	25
5.2.3 Krediler.....	26
5.2.4 Menkul Değerler Cüzdanı.....	28
5.2.5 Mevduat.....	29

5.2.6	Özkaynaklar	32
5.3	Para Arzı	33
5.4	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm	34
5.5	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları	37
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>	39
6.1	Sermaye Yeterliliği	39
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	40
6.3	Aktif ve Özkaynak Kârlılığı	42
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>	43
EK B.	<i>İSTATİSTİKİ VERİLER</i>	45
EK C.	<i>NOTLAR</i>	85

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri	1
Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)	5
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)	5
Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (Yıllık % Değişim, 2015=100)	8
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat	9
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)	10
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	11
Tablo 3.4: KKTC'ye Hava ve Deniz Yolu ile Gelen Yolcu Sayısı	11
Tablo 3.5: Aylar İtibarıyla Kara Kapılarından Uyruklarına Göre KKTC'ye Yapılan Girişler	13
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)	15
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)	15
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)	16
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	17
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	18
Tablo 5.1: Performans Rasyoları	19
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)	20
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler	20
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	21
Tablo 5.5: ATM Sayısındaki Gelişmeler	21
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	22
Tablo 5.7: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yüzde Dağılımı (%)	23
Tablo 5.8: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	24
Tablo 5.9: Krediler ve Mevduatın TP-YP Dağılımı (%)	24
Tablo 5.10: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)	25
Tablo 5.11: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)	26
Tablo 5.12: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	29
Tablo 5.13: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	30
Tablo 5.14: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	31
Tablo 5.15: Mevduatın Büyüklüğüne Göre Dağılımı (Milyon TL)	31
Tablo 5.16: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)	32
Tablo 5.17: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	33
Tablo 5.18: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi	34
Tablo 5.19: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000)	35
Tablo 5.20: Ortalama Faiz Oranları (%)	36
Tablo 5.21: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)	37
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar	39
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)	41
Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	42
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası	43
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar – Yasal Düzenlemeler	44
Tablo B.1: KKTCCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	46
Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)	47
Tablo B.3: KKTCCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	48
Tablo B.4: KKTCCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	49
Tablo B.5: KKTCCMB Döviz Kurları (Ay Sonu)	50
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	51
Tablo B.7: KKTCCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)	52
Tablo B.8: KKTCCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)	53
Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)	54

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	55
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	56
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	57
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	58
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	59
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	60
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	61
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	62
Tablo B.18: Büyüklüklerine Göre Toplam Kredilerin Dağılımı (Milyon TL).....	63
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	64
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%).....	65
Tablo B.21: Bankacılık Sektörü Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL).....	66
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	67
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	67
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	68
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	68
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	69
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL).....	70
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	71
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar.....	72
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler.....	73
Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL).....	74
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı.....	75
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL).....	76
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	76
Tablo B.35: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları).....	77
Tablo B.36: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim.....	77
Tablo B.37: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları.....	78
Tablo B.38: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100).....	78
Tablo B.39: Asgari Ücret Gelişmeleri.....	79
Tablo B.40: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları.....	80
Tablo B.41: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları).....	81
Tablo B.42: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları).....	82
Tablo B.43: KKTC'ye Giriş Yapan Yolcuların Limanlara Göre Dağılımı.....	83
Tablo B.44: 2018 - 2019 Yıllarında Kara Kapılarından Yapılan Toplam Girişler (Kişi Sayısı).....	83
Tablo B.45: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	84

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkelerin GSYH Büyüme Oranları.....	2
Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkelerin Enflasyon Oranları.....	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerin MB Politika Faiz Oranları	4
Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	4
Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	4
Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	5
Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler	5
Grafik 2.3: KKTC Tüketici Fiyat Endeksi – TL/EUR Yıllık Değişim	6
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranı	6
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	7
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı.....	7
Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları	7
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	9
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)	10
Grafik 3.3: 2019 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2018 Yılı ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması	12
Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%).....	12
Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi	12
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	15
Grafik 4.2: Bütçe Gelirlerinin Dağılımı (Milyon TL).....	16
Grafik 4.3: Bütçe Giderlerinin Dağılımı (Milyon TL)	16
Grafik 4.4: Çeyrekler İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	18
Grafik 4.5: Yıllar İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı	18
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	19
Grafik 5.2: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	21
Grafik 5.3: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)	23
Grafik 5.4: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%).....	24
Grafik 5.5: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	25
Grafik 5.6: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Banka Gruplarına Göre Payları (%).....	25
Grafik 5.7: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	26
Grafik 5.8: Bankacılık Sektörü Kredileri TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim.....	26
Grafik 5.9: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)	27
Grafik 5.10: Kredi Tutarlarının Toplam Krediler İçindeki Payı (%).....	27
Grafik 5.11: Kredilerde Vade Yapısı (Milyon TL).....	27
Grafik 5.12: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	28
Grafik 5.13: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	28
Grafik 5.14: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%).....	29
Grafik 5.15: Mevduatın Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi (%).....	30
Grafik 5.16: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	30
Grafik 5.17: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	32
Grafik 5.18: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	32
Grafik 5.19: M2'nin Bileşenlerinin Payları.....	33
Grafik 5.20: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	34
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	39
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....	39
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerdeki Artış Oranları (Önceki Çeyreğe Göre)	40
Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....	40
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi	40
Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı.....	41
Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA	42

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

Dünya Bankası tarafından yayınlanan 2019 yılı Haziran ayı Küresel Ekonomik Beklentiler raporunda; 2019 yılı için daha önceden yapılan küresel ekonomik büyüme tahminleri 0,3 puan düşürülerek yüzde 2,6 seviyesine inmiştir. Bu aşağı yönlü revizde, uluslararası ticaret ve yatırım rakamlarının 2019 yılı ilk çeyreğinde beklenenden daha yavaş bir artış göstermiş olması etkili olmuştur.

Söz konusu raporda küresel finansal koşullardaki iyileşmenin devam edeceği ve bu durumdan dolayı gelişmekte olan ekonomilerin ılımlı bir büyüme göstermeye başlayacakları beklentisi nedeniyle 2020 ve 2021 yıllarında küresel ekonomik büyüme tahminleri sırasıyla yüzde 2,7 ve yüzde 2,8 olarak öngörülmektedir. Diğer taraftan, ilgili raporda gelişmekte olan ekonomilerin daha hızlı bir yükseliş göstermesinin önünde duran engelin düşük yatırım oranları olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, küresel ekonomide aşağı yönlü riskler ağırlıkta olduğundan, gelişmekte olan ekonomilerin olası negatif şoklara karşı dirençlerini yükseltebilecek politika reformları yaparak özel yatırımları teşvik etmeleri ve kamu sektörü verimliliğini artırmayı hedeflemeleri önerilmiştir.

İlgili raporda gelişmekte olan ekonomilerin 2018 yılında olduğu gibi 2019 yılında da istikrarsız döviz kuru hareketleriyle karşılaşmaları riskinin devam ettiğinden söz edilmektedir. Döviz kurlarındaki oynaklık düşük ekonomik büyümeye rağmen, gelişmekte olan ülke merkez bankalarını, sıkı para politikası uygulamaya ve enflasyonist baskıları azaltmaya zorlamaktadır. Raporunda, merkez bankalarının bu durumlarda doğru politika adımlarını atabilmeleri için, döviz kurlarının enflasyona geçiş etkisini iyi analiz etmeleri gerekliliği vurgulanmıştır.

Dünya Bankası raporunda belirtildiği üzere, küresel enflasyon oranının düşük olması ve büyüme beklentilerindeki bozulma nedeniyle, Fed ve diğer büyük merkez bankalarının yakın zamanda para politikasında sıkılaşmaya gitme ihtimali zayıflamıştır. Böylelikle, küresel finansal koşullarda iyileşmeye olanak sağlanmış olup; gelişmekte olan ekonomilere sermaye

girişleri devam edecektir. Diğer taraftan, zayıflayan dış talep nedeniyle gelişmekte olan ekonomilerin ihracata dayalı bir büyümeye gitmesi zorlaşmaktadır.

IMF, 2019 yılı Temmuz ayında yayınladığı Küresel Ekonomik Görünüm raporunda, 2019 ve 2020 yılları küresel ekonomik büyüme beklentilerini sırasıyla yüzde 3,2 ve yüzde 3,5 olarak açıklamıştır. Her iki oran da IMF tarafından en son yayınlanan Nisan ayı raporundaki tahminlerden 0,1 puan aşağı yönlü revize edilmiştir.

IMF'nin Nisan ayında yayınlanan raporundan bugüne ABD bazı Çin mallarına uyguladığı tarifeleri yükseltmiş ve Çin Halk Cumhuriyeti de bu duruma misilleme ile karşılık vermiştir. Haziran ayında yapılan G20 zirvesinde Çin mallarına uygulanan gümrük tarifelerine ek artış yapılması önlenmiştir. Küresel teknolojik tedarik zincirleri ABD'nin yaptırım olasılığı nedeniyle tehdit altında kalmış, Brexit kaynaklı belirsizlikler devam etmiş ve jeopolitik gelişmeler enerji fiyatlarını yükseltmiştir. Tüm bu gelişmelerin yarattığı aşağı yönlü riskler nedeniyle, küresel ekonomik büyüme hızı düşük seviyelerde kalmaya devam etmektedir.

Diğer taraftan, ilgili IMF raporundaki tahmine göre 2020 yılında küresel ekonomide yaşanması beklenen ivmelenmenin başlıca sebepleri; Arjantin ve Türkiye gibi, riski yüksek gelişmekte olan piyasa ekonomilerinin dengelenme sürecine girmesi, Avro bölgesinde oluşan geçici dirençlerin azalması ve finansal piyasalardaki volatilitenin düşük seyretmesi olarak belirtilmiştir. Diğer taraftan, Brexit'in gerçekleşmesi ya da Çin Halk Cumhuriyeti ile yaşanan ticaret geriliminin artması durumunda bu faktörlerin olumlu etkilerinin azalma ihtimaline de vurgu yapılmıştır.

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri

	2018 ¹	2018 ²	2019 ¹	2019 ²	2020 ¹	2020 ²
IMF	3,8	3,6	3,9	3,2	3,6	3,5
Dünya Bankası	2,9	3,0	3,0	2,6	2,8	2,7
OECD	3,1	3,5	3,9	3,2	3,5	3,4

Kaynak: OECD, Dünya Bankası, IMF

¹ Kuruluşların o yıla ait ilk tahminleridir.

² Kuruluşların o yıla ait son tahminleridir.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's 2019 yılı Haziran ayında Türkiye'nin kredi notunu Ba3 seviyesinden bir kademe indirerek B1 seviyesine çekmiştir. Kredi notu görünümünü de negatif olarak belirleyen kurum, yaptığı bu indirim ile Türkiye'nin notunu yatırım yapılabilir seviyenin dört kademe altına getirmiş oldu. Moody's not indiriminin kredi kaynaklı ödemeler dengesi krizinin gerçekleşme riskinin artmasından dolayı yapıldığını belirtmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin ekonomik ve finansal oynaklık dönemlerine karşı kırılgan olmaya devam etmesinin de not indiriminde etkili olduğu vurgulanmıştır.

28 – 29 Haziran 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen G-20 zirvesinde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında yapılan görüşmeler sırasında iki ülke arasındaki ticaret müzakerelerinin devam etmesi yönünde karar alınmış, bu gelişmeler sonucunda piyasalarda ticaret savaşı endişeleri hafiflemiştir. Ancak Ağustos ayında ABD Başkanı Donald Trump, 1 Eylül 2019 tarihinden itibaren 300 milyar ABD doları değerindeki Çin ithal mallarına yüzde 10 oranında ek bir tarife uygulamaya başlayacaklarını açıklayarak ticaret savaşı kaygılarının tekrardan yükselmesine neden olmuştur. Trump tarafından yapılan açıklamada, yeni ek tarifelerin hâlihazırda yüzde 25 oranında vergi uygulanan 250 milyar ABD dolarlık Çin ithalat mallarını kapsamadığı da belirtilmiştir.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

ABD ekonomisi 2019 yılı ilk çeyrek büyüme verileri daha önce açıklanan yüzde 3,2 oranından 0,1 puan indirilerek, yüzde 3,1 oranına revize edilmiştir. İlgili dönemde tüketim harcamalarında düşüş olurken, yatırım harcamaları yükseliş göstermiştir.

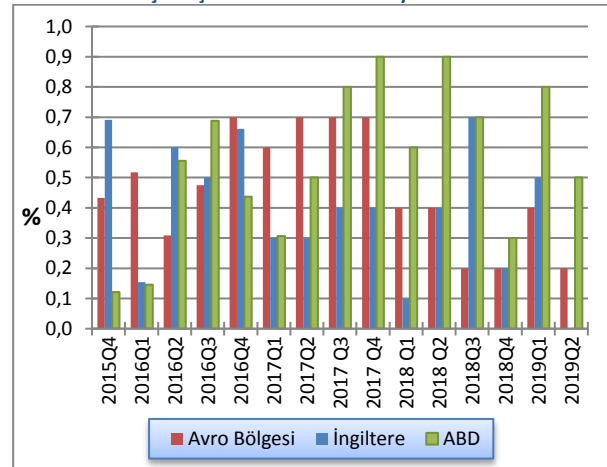
Açıklanan verilere göre ABD ekonomisi 2019 yılı ikinci çeyrekte yıllık yüzde 2,1 oranında büyümüştür. Bu çeyrekte yaşanan artış oranı, 2017 yılı ilk çeyreğinden sonra ABD ekonomisinin yaşadığı en düşük oran olmuştur. 2018 yılında yapılan mali teşviklerin etkisinin azalması, güçlü dolar ve ek vergi tarifeleri ekonomik aktivitede gerçekleşen yavaşlamanın sebepleri arasında sıralanmaktadır.

Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Bürosu (ONS) tarafından yayınlanan Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) zincirlenmiş hacim endeksi verisine göre ekonomi, 2019 yılı ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,5 oranında büyümüştür. İlgili dönemde Birleşik Krallık ekonomisi bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 1,8 oranında büyümüştür. Tüketici, hükümet ve yatırım harcamaları 2019 yılı birinci çeyrek verisine pozitif yönlü katkı sağlarken, net ticaret gerçekleşmesinin katkısı negatif olmuştur.

Avro Bölgesinde 2019 yılının ikinci çeyreğinde ekonomik aktiviteye ilişkin açıklanan öncü veriler zayıf bir büyümeye işaret etmekte olduğundan, piyasalarda ikinci çeyrekte ekonomik büyüme hızının düşeceği beklentisi hâkimdir. 31 Temmuz 2019 tarihinde EUROSTAT tarafından açıklanan tahmin verilerine göre Avro Bölgesi mevsim etkisinden arındırılmış GSYH büyüme oranı, 2019 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla gerileme kaydederek, yüzde 0,2 seviyesinde gerçekleşecektir. İlgili tahmin verilerine göre bir önceki yılın aynı çeyreğine göre ise ekonomik büyümenin yüzde 1,1 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan Türkiye ekonomisi 2019 yılı ikinci çeyrek büyüme verileri 2 Eylül 2019 tarihinde açıklanacaktır. Türkiye ekonomisi 2019 yılı ilk çeyreğinde ise, GSYH zincirlenmiş hacim endeksi verilerine göre yıllık bazda yüzde 2,6 oranında daralmıştır. Diğer taraftan, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 1,3 oranında büyümüştür.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkelerin GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

ABD ekonomisinde 2019 yılı Mayıs ayı yıllık TÜFE oranı yüzde 1,8 ile beklentilerin altında gerçekleşirken; aylık TÜFE artışı ise yüzde 0,1 olmuştur. 2019 yılı Haziran ayı aylık ve yıllık TÜFE verileri sırasıyla yüzde 0,1 ve yüzde 1,6 seviyelerinde oluşmuştur. Aynı dönemde çekirdek TÜFE ise aylık yüzde 0,3 artış ile 2018 yılı Ocak ayından itibaren en yüksek artışını göstermiştir. Yıllık çekirdek TÜFE oranı yüzde 2,1 olarak açıklanmıştır.

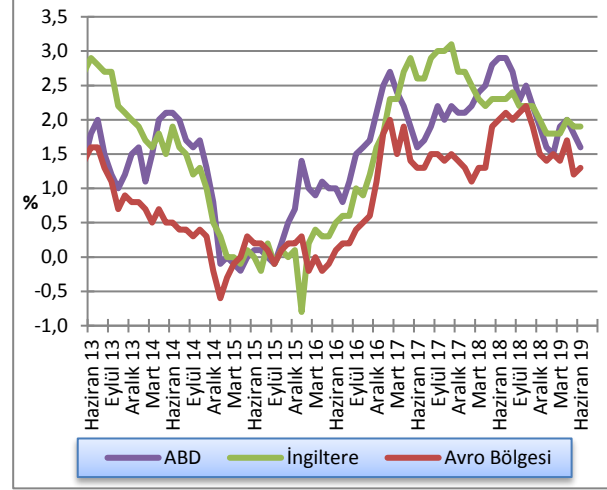
ONS tarafından açıklanan Birleşik Krallık 2019 yılı ilk çeyrek yıllık TÜFE değişim oranlarında Şubat ve Mart ayları verileri, yüzde 0,1 puan indirilerek yüzde 1,8'e revize edilmiştir. Aynı şekilde, 2019 yılı ikinci çeyreği Nisan ayı verisi de aşağı yönlü bir revize ile yüzde 2 seviyesine çekilmiştir. 2019 yılı Mayıs ayı ve Haziran ayı yıllık TÜFE oranları ise yüzde 1,9 olmuştur. 2019 yılı Mayıs ve Haziran aylarında akaryakıt, konaklama hizmetleri, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar kalemlerinde bir önceki yılın aynı dönemlerine kıyasla düşüş yaşanırken, giyim ve gıda fiyatlarındaki artışlar enflasyona en çok katkı yapan kalemler olmuştur.

EUROSTAT verilerine göre Avro Bölgesinde harmonize edilmiş TÜFE yıllık değişim oranı 2019 yılı Nisan ayında yüzde 1,7 seviyesinde iken, Mayıs ayında yüzde 1,2'ye gerilemiştir. Haziran ayında ise Avro Bölgesi yıllık enflasyon oranı 0,1 puan artış göstererek yüzde 1,3 olmuştur. Bir önceki aya kıyasla Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında TÜFE değişim oranları sırasıyla yüzde 0,7, yüzde 0,1 ve yüzde 0,2 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2019 yılı Haziran ayında TÜFE ve Yurt İçi Üretici Fiyatları Endeksi (Yİ-ÜFE) aylık bazda sırasıyla yüzde 0,03 ve yüzde 0,09 oranında sınırlı bir artış göstermiştir. 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla yıllık enflasyon oranları ise TÜFE'de yüzde 15,72 ve Yİ-ÜFE'de yüzde 25,04 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Haziran ayında gıda ve alkolsüz içecekler, giyim ve ayakkabı ile eğlence ve kültür grupları hariç, tüm ana harcama gruplarında fiyatlar aylık bazda artış kaydetmiştir. Lokanta ve oteller grubu ise aylık tüketici enflasyonuna en yüksek katkıyı yapan grup olmuştur. Diğer taraftan, yıllık TÜFE enflasyonu incelendiğinde gıda ve alkolsüz içecekler, Haziran ayı itibarıyla yaşanan aylık gerilemeye rağmen, yıllık bazda TÜFE'ye en çok katkıyı yapan harcama grubu olmaya devam etmiştir. Konut ve ulaştırma ise yıllık TÜFE'ye en yüksek katkıyı yapan ikinci grup olmuştur.

Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkelerin Enflasyon Oranları

Kaynak: OECD

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

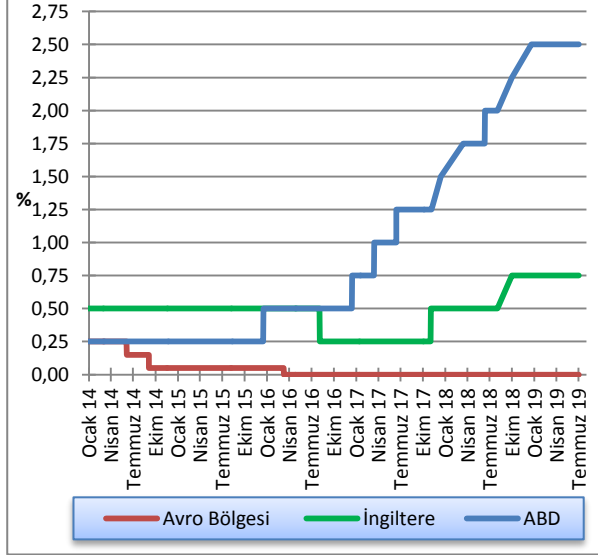
Fed 2019 yılı Haziran ayında gerçekleştirdiği son toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizini yüzde 2,25 – 2,50 bandında bırakmıştır. Toplantı sonrası yapılan açıklamada, işgücü piyasasının güçlü seyretmeye devam ettiği ifadelerine yer verilmiştir. Diğer taraftan, enflasyonun düşük seviyelerinin geçici olduğu vurgusundan vazgeçilmiştir. 2019 yılı ikinci çeyrek büyüme verilerinin, birinci çeyreğe göre 1 puan düşük gelmesi, Temmuz ayında yapılacak olan Federal Açık Piyasa Toplantısı'nda (FOMC) faiz indirimi kararı çıkacağı beklentilerini yükseltmiştir.

Fed 2019 yılı Temmuz ayı sonunda yaptığı toplantıda bu beklentileri karşılayarak politika faizinde 25 baz puan indirmeye giderek, yüzde 2,00 – 2,25 bandına çekmiştir. Fed Başkanı Jerome Powell toplantı sonrası yaptığı açıklamalarda, yeniden faiz indirimine gidilebileceğini ancak ekonominin güçlü seyretmesi durumunda faiz artırımı ihtimalinin de göz önünde bulundurulduğunu belirtmiştir.

İngiltere Merkez Bankası (BoE) 2019 yılı Haziran ayı toplantısında beklentilere paralel olarak politika faiz oranını yüzde 0,75 oranında sabit tutmuştur. Aynı şekilde, tahvil alım programını da değiştirmeyerek aylık 435 milyar Sterlin olarak devam ettirmiştir. Toplantı sonrası yapılan açıklamada, artan ticaret gerilimlerinin ve anlaşmasız Brexit olasılığının sürmesi nedeniyle büyümeye ilişkin aşağı yönlü risklerin yükseldiğinden bahsedilmiştir. Aynı zamanda, BoE yetkilileri sıkı para politikası uygulamasına devam edilmesi sonucunda, sorunsuz bir Brexit ile birlikte yüzde 2 oranlı enflasyon hedefine ulaşmada başarılı olunacağı açıklamalarını da yapmıştır.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) 2019 yılı Temmuz ayı toplantısında politika faizinde değişikliğe gitmeyerek yüzde sıfır düzeyinde tutmaya devam etmiştir. ECB Başkanı Mario Draghi, ekonomik görünümde iyileşme olmaması ve enflasyonun yüzde 2 hedefine sürdürülebilir şekilde yükselmemesi durumunda ilave parasal teşvik yapılabileceğini söylemiştir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerin MB Politika Faiz Oranları

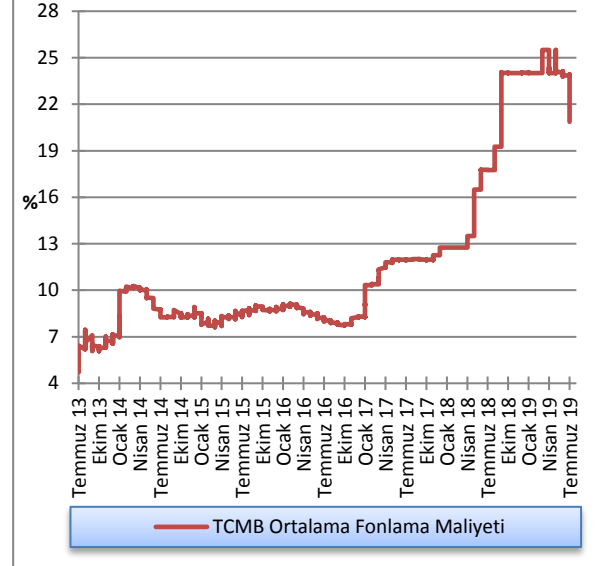

Kaynak: FED, ECB, BoE

TCMB Para Politikası Kurulu (PPK) 25 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleştirdiği toplantısında politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını, piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleşen 425 baz puanlık indirim ile yüzde 24'ten yüzde 19,75 seviyesine çekmiştir.

Toplantı sonrası yayımlanan metinde, enflasyon görünümündeki iyileşmenin devam etmesi, gıda ve enerji fiyatlarındaki düşüş, iç talep gelişmeleri ve parasal sıkılaştırmanın etkilerinin enflasyondaki düşüşü desteklemesi sonucunda yılsonu enflasyonunun daha önce öngörülen seviyenin altında kalabileceğine değinilmiştir. Ayrıca, enflasyon görünümünü olumlu etkileyen tüm bu etkenler dolayısıyla faiz indirimi kararı alındığı belirtilmiştir.

Grafik 1.4: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

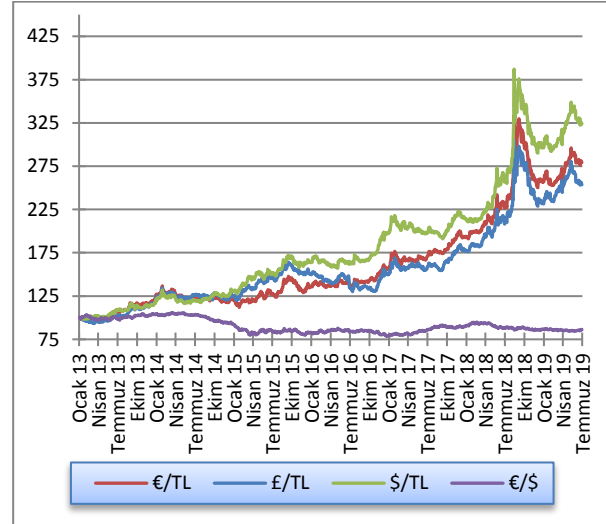

Kaynak: TCMB

1.2.4 DÖVİZ KURLARI

2019 yılı ikinci çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine kıyasla Türk Lirası diğer para birimleri karşısında önemli ölçüde değer kaybetmiştir. 2018 yılı ikinci çeyreğinde döviz alım kurları ortalamaları GBP/TL, EUR/TL, USD/TL için sırasıyla 5,93, 5,21, 4,37 iken, 2019 yılı aynı dönem ortalamaları 7,54, 6,60, 5,87 seviyelerinde gerçekleşmiştir. İki dönem arasında karşılaştırma yapıldığı zaman, Türk Lirasının, ABD doları karşısında yüzde 34,32, Sterlin karşısında yüzde 27,15 ve Avro karşısında ise yüzde 26,68 değer kaybettiği görülmüştür.

Grafik 1.5: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

Kaynak: KKTCMB

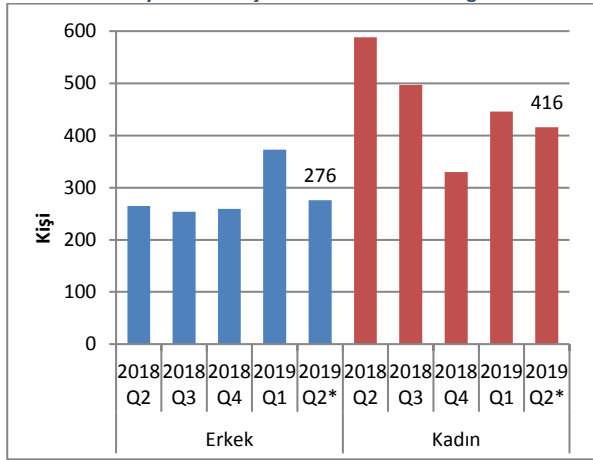
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

(KKTC Çalışma Dairesi tarafından hazırlanan 2019 yılı Mayıs ve Haziran ayına ait istihdam verileri temin edilemediğinden, ilgili dönem için güncelleme yapılamamıştır.)

2.1 İSTİHDAM

2019 yılı birinci çeyreği sonunda 818 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2019 yılının Nisan ayı sonu itibarıyla 692 kişiye gerilemiştir. Bu yılın Nisan ayı işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiğinde, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 60'ının kadınlardan, yüzde 40'ının ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

Kaynak: Çalışma Dairesi

*Nisan ayı verisi baz alınmıştır.

2019 yılının Nisan ayı sonunda iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 818 iken, yine aynı dönemde iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 271 olmuştur. 2019 yılı Nisan ayı sonunda kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 398 kişi dikkate alındığında, iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 691 olmuştur.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)

	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2*
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	591	852	750	588	818
Dönem içinde iş isteğiyle başvuranlar	1.048	837	678	897	271
Dönem içinde işe yerleştirilenler	241	177	115	78	52
Dönem içinde kayıttan düşenler	546	762	725	589	346
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	852	750	588	818	691

Kaynak: Çalışma Dairesi

*Nisan ayı verisi baz alınmıştır.

Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, 2019 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla toplam 972 iş münhalinin Nisan ayına aktarıldığı, Nisan ayında ise toplam 181 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 52 adet doldurulan ve 40 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2019 yılı Nisan ayı sonu itibarıyla toplam 1.061 münhal bir sonraki döneme devredilmiştir.

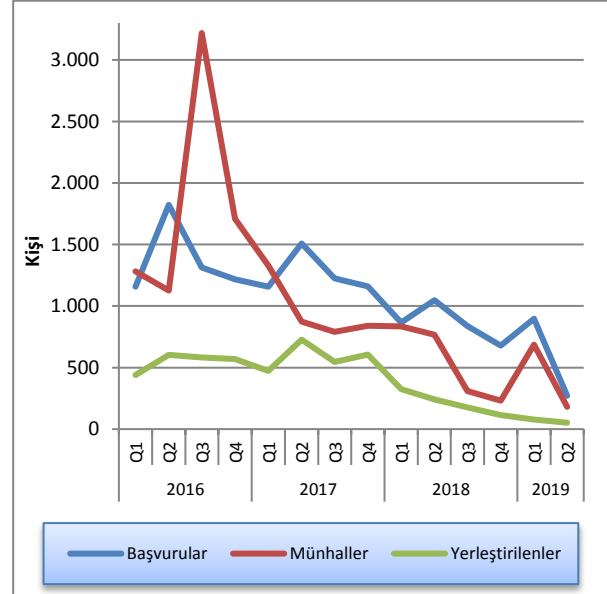
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)

	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2*
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	890	1.387	1.506	603	972
Dönem içinde alınan iş münhalleri	768	309	231	687	181
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	231	177	115	78	52
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	40	13	1.019	240	40
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	1.387	1.506	603	972	1.061

Kaynak: Çalışma Dairesi

*Nisan ayı verisi baz alınmıştır.

Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

Kaynak: Çalışma Dairesi

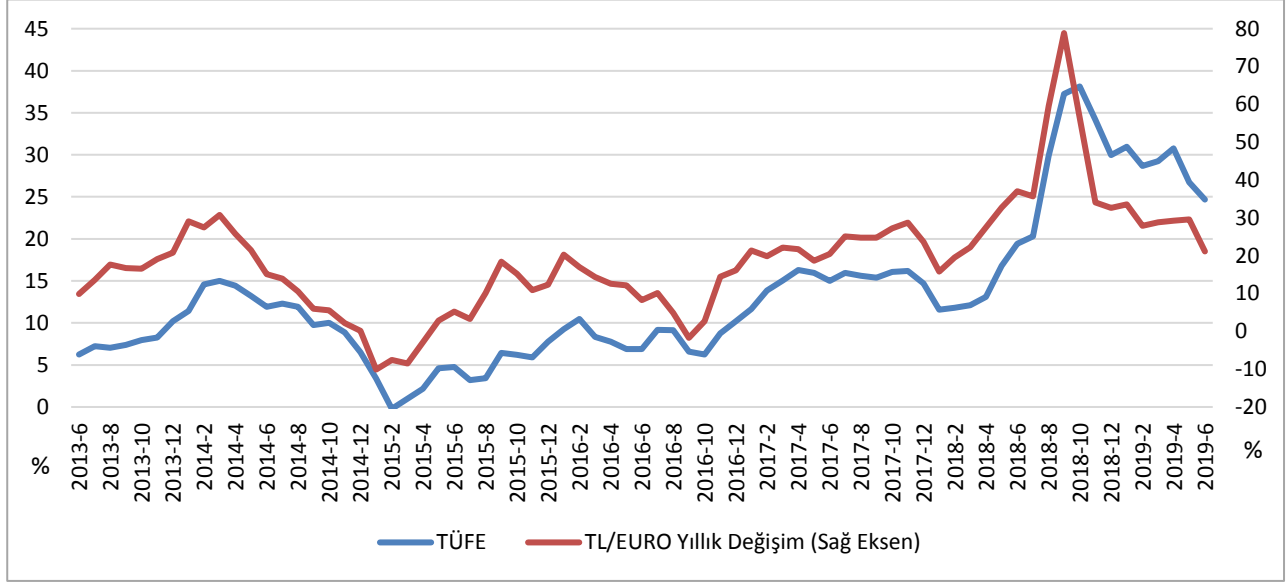
*Nisan ayı verisi baz alınmıştır.

2.2 ENFLASYON

2013 yılı Mart ayından bu yana gerçekleşen KKTC TÜFE değişimleri ve TL/EUR yıllık değişimlerinin verildiği Grafik 2.3'e bakıldığında, iki değer de ilgili dönemde genel olarak birbirine paralel seyrettiği görülmektedir. Grafikten anlaşılacağı üzere Türk Lirası'nın yabancı para cinslerine karşı değer kaybının tüketici fiyatları genel

seviyesine geçişkenliği çok yüksektir. 2015 yılından itibaren birbirine paralel olarak devam eden değişim oranları Ocak 2018 döneminden itibaren yükselişe geçmiş ve yıl boyunca bu yükseliş sürdürmüştür. 2019 yılı Ocak ayından itibaren ise değişim oranlarının düşüşe geçtiği görülmektedir.

Grafik 2.3: KKTC Tüketici Fiyat Endeksi – TL/EUR Yıllık Değişim

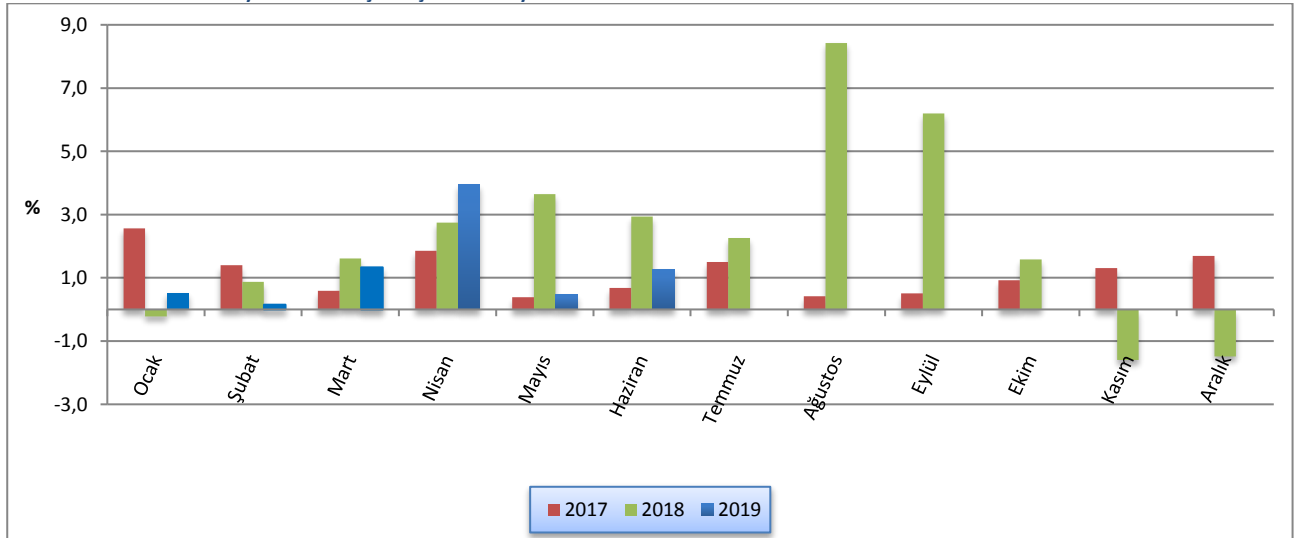

Kaynak: DPÖ

2018 yılının Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında bir önceki aya göre sırasıyla yüzde 2,75, yüzde 3,65 ve yüzde 2,94 olan enflasyon oranları, 2019 yılının aynı aylarında

sırasıyla yüzde 3,95 yüzde 0,47 ve yüzde 1,27 olarak gerçekleşmiştir.

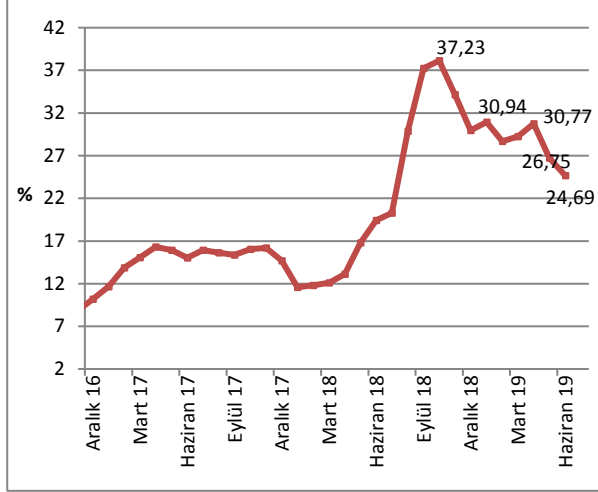
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2018 yılı Nisan ayında yüzde 13,10, Mayıs ayında yüzde 16,78 ve Haziran ayında yüzde 19,41 olan yıllık enflasyon oranı, 2019 yılı Nisan ayında yüzde 30,77, Mayıs ayında yüzde 26,75 ve Haziran ayında yüzde 24,69 seviyesinde gerçekleşmiştir.

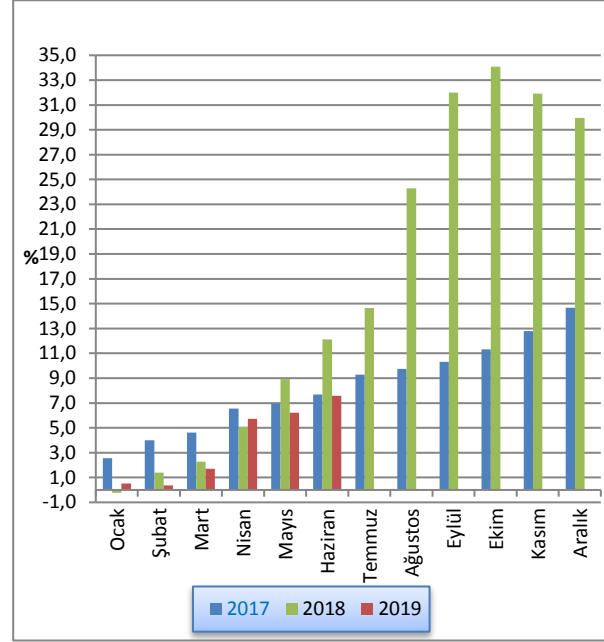
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2019 yılı ikinci çeyreğindeki aylara bakıldığında, bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı Nisan ayında yüzde 5,72, Mayıs ayında yüzde 6,22 ve Haziran ayında yüzde 7,57 seviyesinde gerçekleşmiştir.

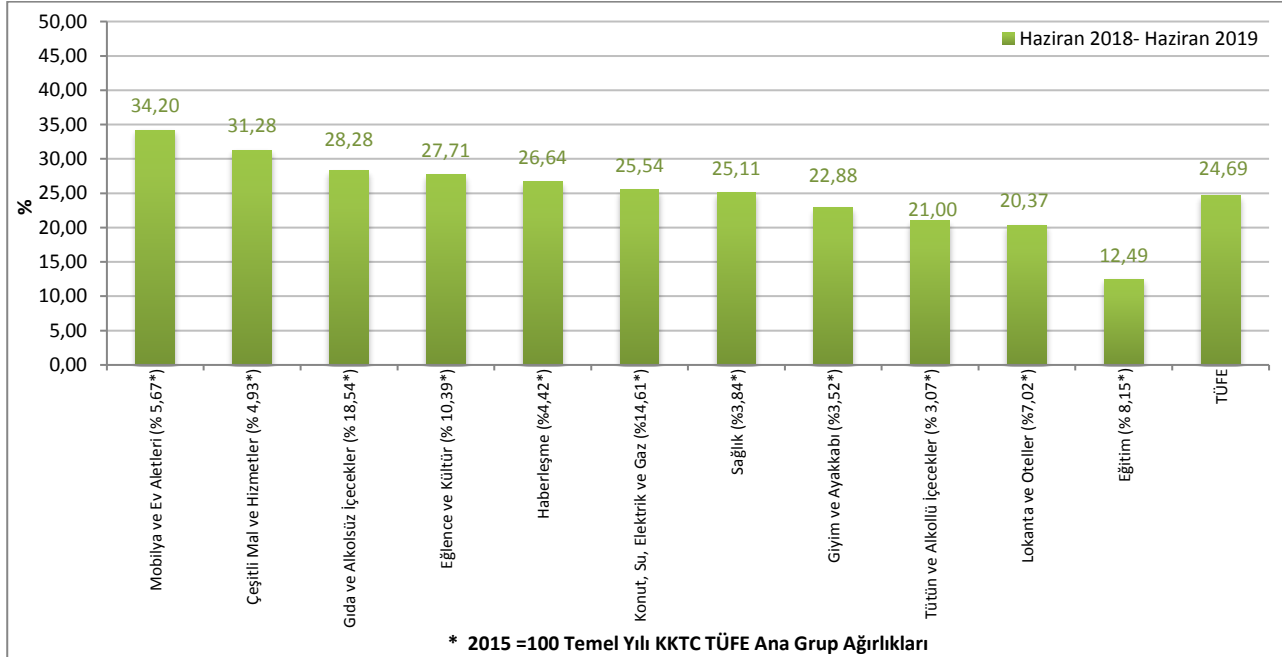
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2019 yılı Haziran ayı sonunda yıllık fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 34,20 ile mobilya ve ev aletleri, yüzde 31,28 ile çeşitli mal ve hizmetler, yüzde 28,28 ile gıda ve alkolsüz içecekler kalemleridir. 2019 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla en düşük fiyat artışı ise yüzde 12,49 ile eğitim kaleminde gerçekleşmiştir.

Grafik 2.7: 12 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.3'te verilmektedir.

Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (Yıllık % Değişim, 2015=100)

	Aylar	Aylık	Bir Önceki Yılsonuna Göre	Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre
2017	Ocak	2,56	2,56	11,64
	Şubat	1,40	4,00	13,85
	Mart	0,59	4,61	15,05
	Nisan	1,85	6,54	16,29
	Mayıs	0,39	6,95	15,94
	Haziran	0,68	7,68	15,02
	Temmuz	1,50	9,29	15,95
	Ağustos	0,42	9,75	15,63
	Eylül	0,51	10,31	15,37
	Ekim	0,92	11,32	16,05
	Kasım	1,31	12,78	16,19
	Aralık	1,69	14,68	14,68
2018	Ocak	-0,22	-0,22	11,57
	Şubat	1,61	1,39	11,80
	Mart	0,87	2,26	12,11
	Nisan	2,75	5,07	13,10
	Mayıs	3,65	8,91	16,78
	Haziran	2,94	12,11	19,41
	Temmuz	2,26	14,64	20,30
	Ağustos	8,42	24,29	29,88
	Eylül	6,20	31,99	37,23
	Ekim	1,58	34,08	38,13
	Kasım	-1,60	31,93	34,16
	Aralık	-1,49	29,96	29,96
2019	Ocak	0,53	0,53	30,94
	Şubat	-0,15	0,37	28,67
	Mart	1,33	1,71	29,26
	Nisan	3,95	5,72	30,77
	Mayıs	0,47	6,22	26,75
	Haziran	1,27	7,57	24,69

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

(KKTC Ticaret Dairesi tarafından hazırlanan 2019 yılı Mayıs ve Haziran ayına ait ihracat ve ithalat verileri temin edilemediğinden, ilgili dönem için güncelleme yapılamamıştır).

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

KKTC'nin ihracatı 2018 yılı birinci çeyrek döneminde 37 milyon ABD doları iken, 2019 yılının aynı döneminde 29 milyon ABD dolarına düşmüştür. 2019 yılı Nisan ayı ihracat verilerine bakıldığında, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 5 oranında artış gerçekleştiği görülmektedir. İthalat ise, 2019 yılının ilk çeyreğinde, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 23 oranında

azalmıştır. 2019 yılı Nisan ayı verilerine bakıldığında, ithalat rakamı önceki yılın aynı dönemine göre ABD doları bazında yüzde 30 azalarak 112 milyon ABD dolarına düşmüştür. 2019 yılı ilk dört ayının ithalat rakamları incelendiğinde ise, 2018 yılının ilk dört ayına göre ABD doları bazında yüzde 25 azaldığı görülmektedir.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (ABD doları)			İthalat (ABD doları)		
	2018	2019	Yüzde Değişim	2018	2019	Yüzde Değişim
Ocak	10.005.512	6.450.408	-35,5	140.243.668	117.831.265	-15,9
Şubat	14.786.580	10.992.833	-25,6	133.232.746	107.586.967	-19,2
Mart	12.136.187	11.522.584	-5,0	157.426.888	107.508.813	-31,7
I. Çeyrek	36.928.279	28.965.825	-21,5	430.903.302	332.927.045	-22,7
Nisan	11.138.772	11.750.921	5,4	161.867.887	111.943.558	-30,8
Mayıs						
Haziran						
II. Çeyrek	11.138.772	11.750.921	5,4	161.867.887	111.943.558	-30,8
Yıl Toplamı (Ocak – Nisan)	48.067.051	40.716.746	-15,2	592.771.189	444.870.603	-24,9

Kaynak: Ticaret Dairesi

Not: 1) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.

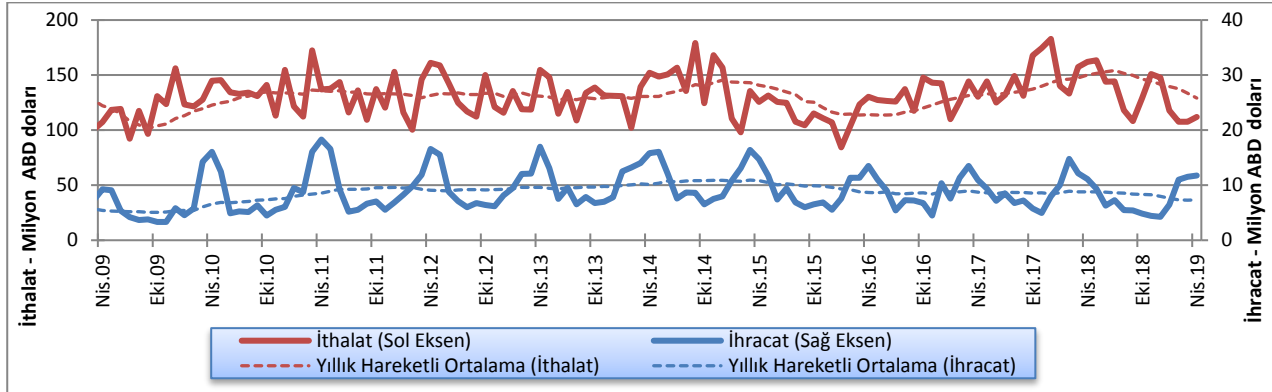
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.

3) 2018 ve 2019 yılı ithalat ve ihracat rakamları geçici rakamlardır.

KKTC'nin ihracat ve ithalatının Nisan 2009 ve Nisan 2019 dönemleri arasındaki 10 yıllık seyri incelendiği zaman, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacminin, ikinci altı ayda düştüğü görülmektedir. Buna karşılık ihracat toplamının yıllık hareketli ortalaması 2010 – 2014 arası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiş, 2015 yılı Mayıs ayı sonrası dönemde ise düşüşe geçmiş ve yatay bir seyir izlemeye başlamıştır.

İthalatta ise, 2009 yılının Şubat ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 84 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalatın yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, Eylül 2016 sonrası dönemde yükselişe geçtiği, ancak Ekim 2018 sonrası dönemde tekrar düşmeye başladığı görülmektedir. Bu eğilim 2019 yılında da devam etmiştir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

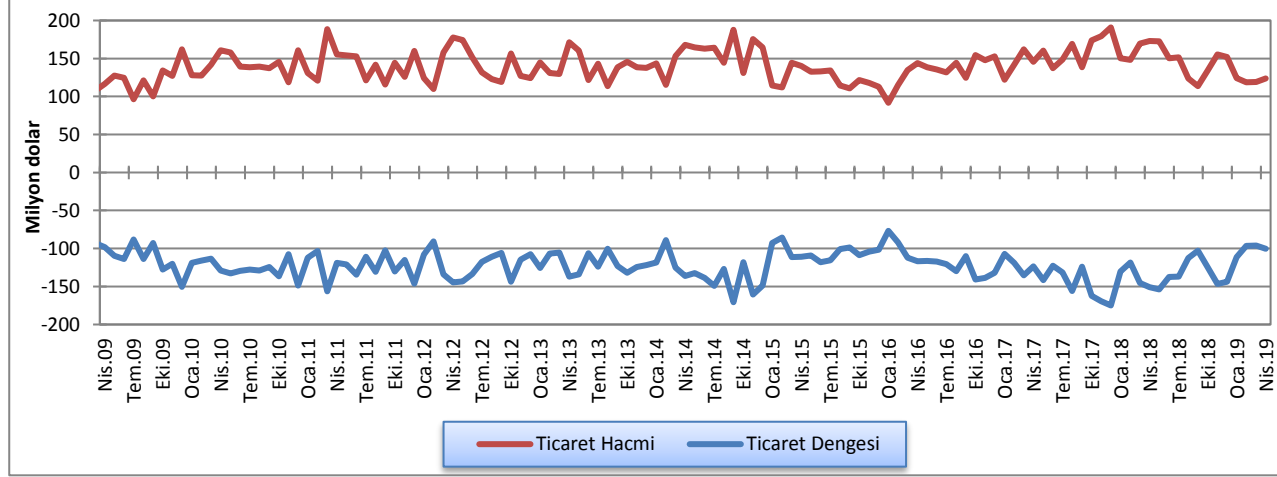

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeniyle KKTC'nin dış ticaretinin artması, dış ticaret açığının artması anlamına gelmekte ve ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. 2019 yılı Nisan ayında, 2018 yılının aynı dönemine kıyasla ticaret hacmi 173 milyon ABD dolarından 123,7 milyon ABD dolarına gerilemiş, dış ticaret açığı ise ilgili dönemlerde sırasıyla 150,7 milyon ve 100,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 seviyesinde gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde yüzde 7,3 seviyesine ulaşmıştır. 2015 ve 2017 yıllarında bu oran yüzde 7,1 ve 2018 yılı ortalaması ise yüzde 5,5 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılına bakıldığında da, Ocak - Nisan dönemi ortalamasının yüzde 9,2 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat - ithalat)

Kaynak: Ticaret Dairesi

2018 yılı tamamında AB ülkeleri, Diğer Avrupa Ülkeleri Orta Doğu ve Arap Ülkeleri ve Diğer Ülkeler gruplarının toplam ihracat içindeki paylarında bir önceki yıla kıyasla artış kaydedilirken, Türkiye'nin payında ise düşüş görülmüştür.

2018 yılının ilk dört ayı ile kıyaslandığında, 2019 yılı Ocak - Nisan döneminde Diğer Avrupa Ülkeleri ve Orta Doğu ve Arap Ülkeleri'ne yapılan ihracat paylarında artış, Türkiye, AB Ülkeleri ve Diğer Ülkeler'e yapılan ihracatın payında ise düşüş gözlemlenmiştir.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,2	30,2	5,3
2016	62,5	10,2	0,9	22,7	3,7
2017	60,4	7,9	1,6	21,1	9,0
2018	51,7	10,3	2,5	25,9	9,6
2019 (Ocak - Nisan)	55,0	2,2	5,3	34,4	3,1

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin gerçekleştirdiği toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2018 yılsonu itibarıyla yüzde 58,8'dir. 2017 yılı ile kıyaslandığında, 2018 yılı tamamında Türkiye, Diğer Avrupa Ülkeleri, Orta Doğu

ve Arap Ülkeleri ve Diğer Ülkeler'den yapılan ithalatın payında önceki yıla göre artış, AB ülkelerinden ve Uzak Doğu Ülkeleri'nden yapılan ithalatın paylarında azalış gerçekleşmiştir.

2019 yılı Ocak – Nisan dönemine bakıldığında, Türkiye'nin payı yüzde 61,3, AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı ise yüzde 14,3'tür. 2018 yılının ilk dört aylık dönemi ile kıyaslandığında Türkiye, Orta Doğu ve

Arap Ülkeleri, Diğer Ülkeler, AB ülkeleri ve Uzak Doğu Ülkeleri gruplarından yapılan ithalatın payında azalış, Diğer Avrupa Ülkeleri, grubunun payında ise artış görülmektedir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	64,5	18,1	7,7	3,0	4,7	2,0
2016	60,4	20,9	8,7	3,3	4,5	2,2
2017	58,6	21,7	8,4	3,4	4,9	2,7
2018	58,8	19,6	8,2	4,9	5,5	2,8
2019 (Ocak – Nisan)	61,3	14,3	8,2	7,1	6,2	2,9

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

2018 yılının ikinci çeyreğinde 440.525 olan hava ve deniz yolu ile gelen toplam yolcu sayısı, 2019 yılının aynı döneminde yüzde 3,1 oranında azalarak 426.663 olmuştur.

İkinci çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı 2018 yılının aynı dönemine göre yüzde 4,6 azalırken, 3. ülke uyruklu yolcuların sayısı ise yüzde 2,4 oranında artmıştır.

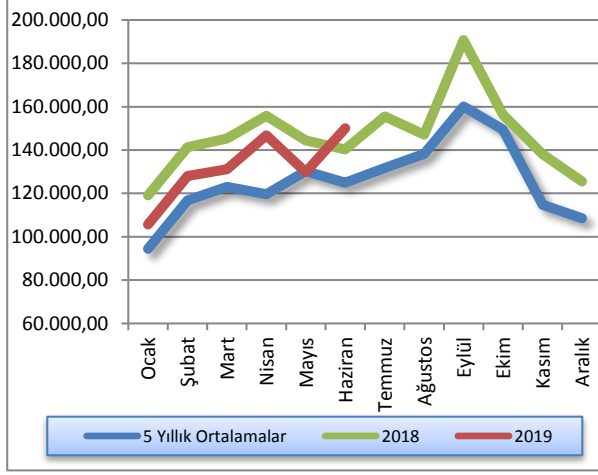
Tablo 3.4: KKTC'ye Hava ve Deniz Yolu ile Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2018	2019	Yüzde Değişim	2018	2019	Yüzde Değişim	2018	2019	Yüzde Değişim
Ocak	97.305	82.519	-15,2	21.783	23.111	6,1	119.088	105.630	-11,3
Şubat	108.195	96.692	-10,6	33.105	31.336	-5,3	141.300	128.028	-9,4
Mart	108.825	95.869	-11,9	36.534	35.218	-3,6	145.359	131.087	-9,8
I. Çeyrek	314.325	275.080	-12,4	91.422	89.665	-1,9	405.747	364.745	-10,1
Nisan	121.905	113.446	-6,9	33.919	33.322	-1,8	155.824	146.768	-5,8
Mayıs	113.104	97.306	-14,0	31.320	32.538	3,9	144.424	129.844	-10,1
Haziran	110.425	118.512	7,3	29.852	31.539	5,7	140.277	150.051	7,0
II. Çeyrek	345.434	329.264	-4,6	95.091	97.399	2,4	440.525	426.663	-3,1
Toplam (Ocak - Haziran)	659.759	604.344	-8,4	186.513	187.064	0,3	846.272	791.408	-6,5

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

2019 yılının ikinci çeyreğinde hava ve deniz yolu ile gelen yolcu sayısının son beş yıl ortalamasının üstünde, 2018 yılı aynı döneminin ise altında olduğu, 2019 yılı Haziran ayında ise 2018 yılının üstüne çıktığı görülmektedir.

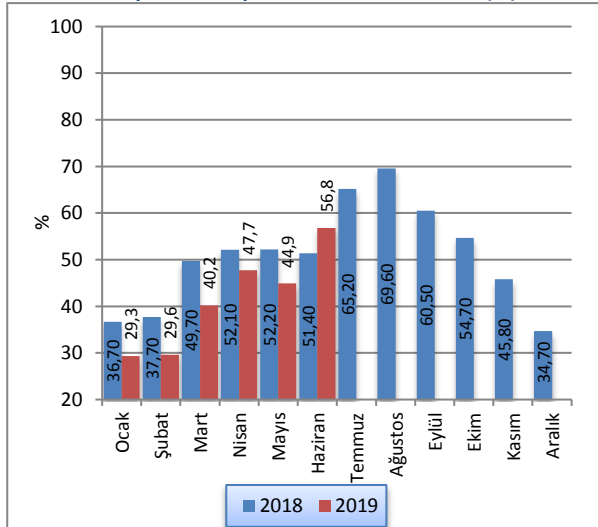
Grafik 3.3: 2019 Yılında Gelen Yolcu Sayısının 2018 Yılı ve Son 5 Yıllık Ortalamalarıyla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Ülkemizde bulunan turistik tesislerin 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 52 seviyesinde gerçekleşen doluluk oranı, 2019 yılı aynı dönemde yüzde 50 seviyesine gerilemiştir. İlgili yılların Haziran ayı doluluk oranları incelendiğinde ise, 2018 yılında 51,4 olan bu oranın, 2019 yılında yüzde 57 seviyesine yükseldiği görülmektedir.

Grafik 3.4: Aylar İtibarıyla Yatak Doluluk Oranı (%)

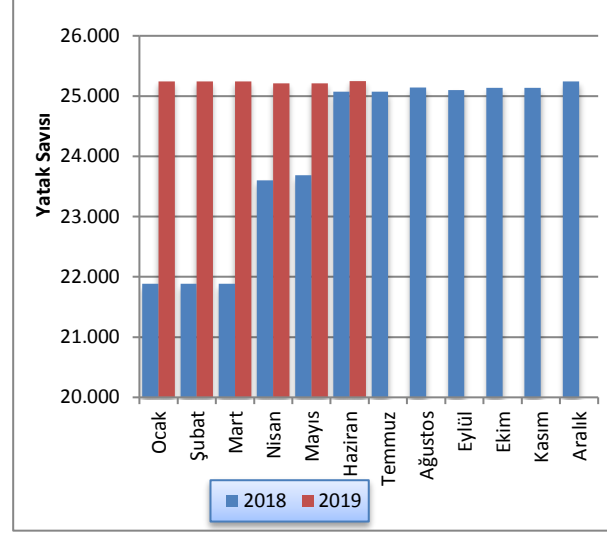

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

*2019 yılı ikinci çeyreği için Turizm Planlama Dairesi tahmin rakamları kullanılmıştır.

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişim 2018 ve 2019 yılları itibarıyla karşılaştırıldığı zaman 2018 yılı ikinci çeyreğinde 25.071 olan yatak kapasitesinin 2019 yılının aynı döneminde 25.249'a ulaştığı görülmektedir.

Grafik 3.5: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Ocak - Aralık 2018 tarihleri arasında kara kapılarından KKTC'ye yapılan girişler incelendiğinde, Güney Kıbrıs'tan Güney Kıbrıs vatandaşları ve diğer ülke vatandaşları tarafından yapılan girişlerin 2018 yılının ikinci çeyreğinden itibaren yükselme eğiliminde olduğu görölmektedir.

2018 ve 2019 yıllarının ikinci çeyrek verileri kıyaslandığında, 2018 yılının ilgili döneminde 781.682 olan toplam girişlerin 2019 yılı aynı döneminde yüzde 55 artarak 1.211.512 kişiye yükseldiği gözlemlenmektedir.

Tablo 3.5: Aylar İtibarıyla Kara Kapılarından Uyruklarına Göre KKTC'ye Yapılan Girişler

Uyruk	Güney Kıbrıs		Diğer Ülkeler		Toplam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	93.241	152.451	82.017	112.207	175.258	264.658
Şubat	83.267	139.516	88.643	113.106	171.910	252.622
Mart	97.704	182.463	120.484	149.119	218.188	331.582
Nisan	106.602	203.143	137.044	184.496	243.646	387.639
Mayıs	110.945	208.708	151.169	191.193	262.114	399.901
Haziran	123.941	228.747	151.981	195.225	275.922	423.972
Temmuz	133.585		162.629		296.214	
Ağustos	180.729		191.970		372.699	
Eylül	186.477		192.924		379.401	
Ekim	183.490		195.681		379.171	
Kasım	178.571		156.019		334.590	
Aralık	188.539		130.285		318.824	
Toplam	1.667.091	1.115.028	1.760.846	945.346	3.427.937	2.060.374

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2019 YILI İKİNCİ ÇEYREK SONUÇLARI

2019 mali yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelirleri toplamında yüzde 5,5 artış olurken gider toplamında yüzde 19,1 artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2019 yılı ikinci çeyreğinde 1.472,2 ve 1.576,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılının ikinci çeyreğinde 72,2 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2019 yılının aynı döneminde 104 milyon TL açık vermiştir.

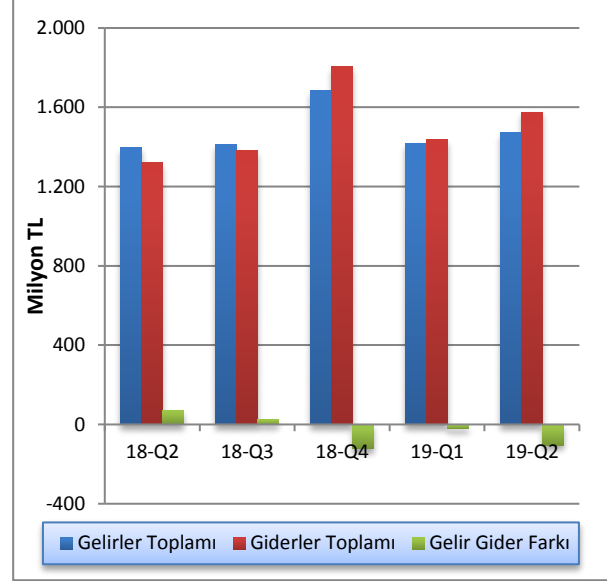
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

	2018		2019		% Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Nisan-Haziran Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Nisan-Haziran Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	5.502,4	1.396,0	7.465,8	1.472,2	5,5
Bütçe Giderleri	5.452,3	1.323,8	8.223,0	1.576,2	19,1
Bütçe Dengesi	50,1	72,2	-757,2	-104,0	-244,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2018 yılının tamamında elde edilen 5.502,4 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 25,4'ü ikinci çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2019 yılının aynı döneminde öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 19,7'si tahsil edilmiştir. 2019 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 8.223 milyon TL'nin yüzde 19,2'si ikinci çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 24,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2019 mali yılı ikinci çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 76,2 milyon TL artış göstererek 1.472,2 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2019 yılı ikinci çeyreği içinde 1.148,3 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2018 yılının aynı döneminde 884,3 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan vergi dışı gelirler kalemi ise 2019 yılı ikinci çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,8 düşüş göstermiş ve 298,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılı ikinci çeyreği içinde diğer gelirler kalemi, bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 19,6 düşüş göstermiş ve 25,8 milyon TL olmuştur.

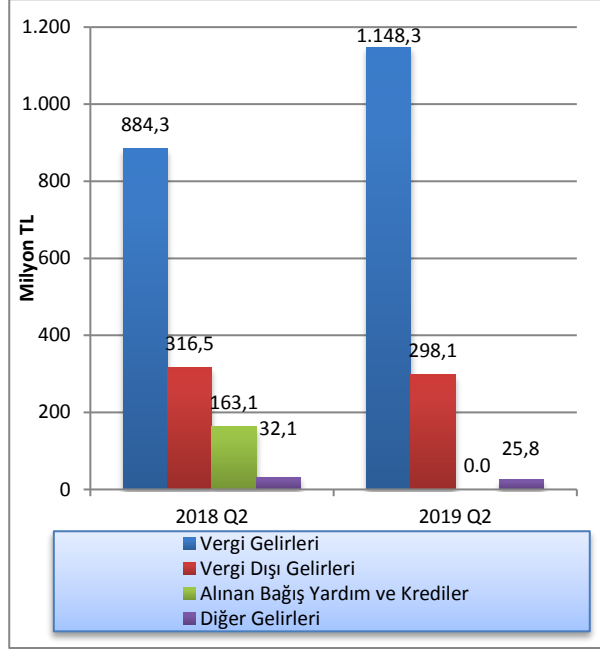
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

	2018 Nisan-Haziran	2019 Nisan-Haziran	% Değişim
Vergi Gelirleri	884,3	1.148,3	29,9
Vergi Dışı Gelirler	316,5	298,1	-5,8
Alınan Bağış, Yardım ve Krediler	163,1	-	-
Diğer Gelirler	32,1	25,8	-19,6
Toplam	1.396,0	1.472,2	5,5

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2018 yılının ikinci çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 11,7 iken, 2019 yılı aynı döneminde bu kalemden herhangi bir gelir elde edilmemiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 63,3 iken yüzde 78, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 22,7 iken, yüzde 20,2 olarak gerçekleşmiştir. Diğer gelirler kalemi ise yüzde 2,3 iken, yüzde 1,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirlerinin Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2019 yılı ikinci çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,1 artış göstermiş ve 1.323,8 milyon TL'den 1.576,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile diğer giderler kalemlerinde sırasıyla yüzde 13,4, 28,1 ve 14,7 artış olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2019 yılı ikinci çeyreğinde 754,7 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artış gösteren personel giderleri kalemi, 614 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi aynı dönemler içinde yüzde 41,3 düşüş göstermiş ve 2019 yılı ikinci çeyreğinde 33,4 milyon TL olmuştur.

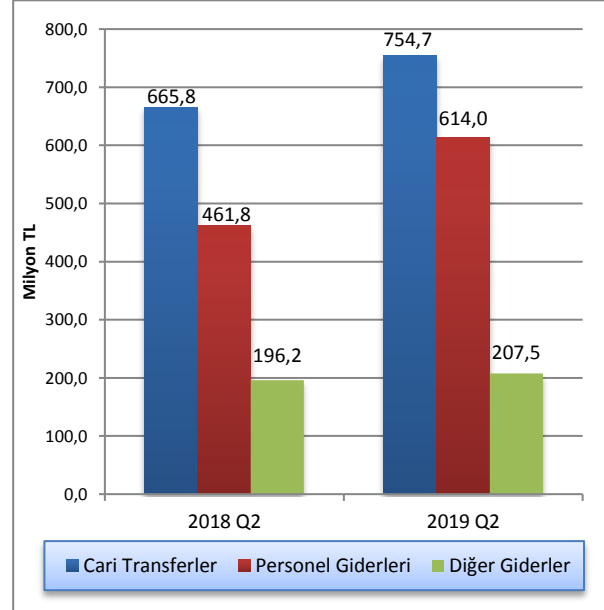
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2018 Nisan-Haziran	2019 Nisan-Haziran	% Değişim
Cari Transferler	665,8	754,7	13,4
Personel Giderleri	461,8	614,0	33,0
Sermaye Giderleri ve Transferler	56,9	33,4	-41,3
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	106,7	136,7	28,1
Diğer Giderler	32,6	37,4	14,7
Toplam	1.323,8	1.576,2	19,1

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2018 yılı ikinci çeyreği içinde yüzde 34,9 iken, 2019 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 39 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2018 yılı ikinci çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 50,3'ünü oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2019 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 47,9 olarak gerçekleşmiştir. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2018 yılı ikinci döneminde yüzde 85,2 iken 2019 yılı ikinci döneminde yüzde 86,8 seviyesine yükselmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderlerinin Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Not: Diğer giderler kalemi içerisinde sermaye giderleri ve transferler ve mal ve hizmet alım giderleri yer almaktadır.

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2019 yılı altı aylık uygulama sonuçlarına göre, 2019 yılı için öngörülen bütçe gelirlerinin yüzde 38,7'si tahsil edilmiş, öngörülen bütçe giderlerinin ise yüzde 36,64'ü harcanmıştır. 2018 yılı aynı dönemi için bu oranlar sırasıyla yüzde 43,76 ve 41,54 seviyelerindeydi.

2018 yılının ilk altı aylık döneminde 2.408,1 milyon TL olan bütçe gelirleri toplamı, 2019 yılı aynı döneminde 2.888,9 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. 2018 yılı ilk altı aylık dönemin sonunda 2.265,1 milyon TL olarak gerçekleşen bütçe giderleri toplamı, 2019 yılı aynı

döneminde 3.012,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir. İlk altı aylık gerçekleştirmeler incelendiğinde; 2018 yılının ikinci çeyreği sonunda 143 milyon TL fazla veren bütçe dengesi, 2019 yılı aynı dönemde 124 milyon TL açık vermiştir. 2019 yılının ilk altı ayında gerçekleşen bu açık, 757,2 milyon TL olan 2019 yılı bütçe açığı tahmininin yüzde 16,38'ini oluşturmaktadır.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2018 Gerçekleşme	2019 Bütçe Tahmini	2018 – 2019 Değişim (%)	2018 Altı Aylık Gerçekleşme	2019 Altı Aylık Gerçekleşme	2018 Altı Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	2019 Altı Aylık Gerçekleşme Oranı (%)	
Gelirler	Vergi Gelirleri	3.775,4	4.379,3	16,00	1.616,0	2.045,0	42,80	46,70
	Vergi Dışı Gelirler	1.107,5	1.157,6	4,52	570,8	790,2	51,54	68,26
	Alınan Bağış Yardım Krediler	487,5	1.270,0	160,51	163,1	0,0	33,46	0,00
	Diğer Gelirler	132,0	658,9	399,17	58,2	53,7	44,09	8,15
	Genel Toplam	5.502,4	7.465,8	35,68	2.408,1	2.888,9	43,76	38,70
Giderler	Cari Transferler	2.577,3	3.307,2	28,32	1.121,4	1.492,7	43,51	45,13
	Personel Giderleri	1.995,0	2.690,1	34,84	883,7	1.180,5	44,30	43,88
	Sermaye Giderleri ve Transferleri	339,5	233,7	-31,16	65,3	57,9	19,23	24,78
	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	421,3	546,6	29,74	136,6	203,6	32,42	37,25
	Diğer Giderler	119,2	1.445,4	1.112,58	58,1	78,2	48,74	5,41
	Genel Toplam	5.452,3	8.223,0	50,82	2.265,1	3.012,9	41,54	36,64

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FINANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2019 yılı ikinci çeyreğinde 2018 yılının aynı dönemine göre düşüş göstermiş ve 104 milyon TL açık vermiştir. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemi gibi bu dönemde de kullanılmamıştır.

Vergi gelirleri kalemi 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre 264 milyon TL artış, vergi dışı gelirler kalemi ise 18,4 milyon TL düşüş göstermiştir. Bu değişimlere bağlı olarak yerel gelirler kalemi ise yüzde 19,4 artmış ve 1.472,2 milyon TL'ye ulaşmıştır.

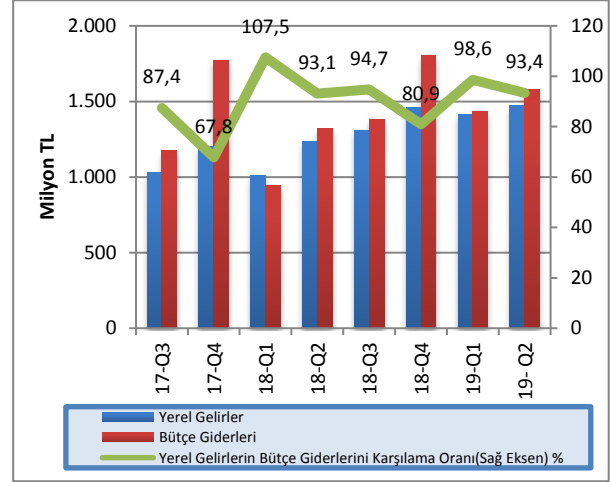
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2018 Nisan – Haziran	2019 Nisan – Haziran
Bütçe Gelirleri - (T.C. Kredi + İç Borçlanma)	1.396,0	1.472,2
1. Yerel Gelirler	1.232,9	1.472,2
Vergi Gelirleri	884,3	1.148,3
Vergi Dışı Gelirler	316,5	298,1
Diğer Gelirler	32,1	25,8
2. Dış Yardımlar	163,1	0,0
T.C. Yardımları	163,1	0,0
Bütçe Giderleri	1.323,8	1.576,2
Personel Giderleri	461,8	614,0
Cari Transferler	665,8	754,7
Sermaye Giderleri	56,9	33,4
Diğer Giderler	139,3	174,1
Finansman Dengesi	72,2	-104,0
Finansman	0,0	0,0
T.C. Kredileri	0,0	0,0
İç Borçlanma	0,0	0,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2019 yılı ikinci çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 93,4 olmuştur. Aynı oran 2018 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 93,1 idi.

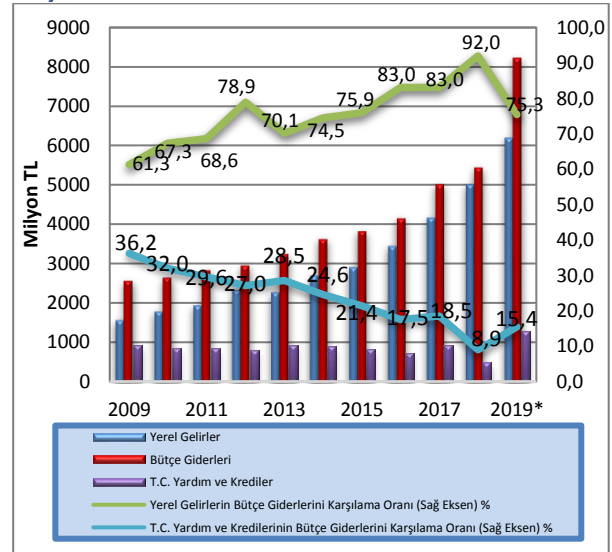
Grafik 4.4: Çeyrekler İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bütçe gelirlerinden T.C. yardım ve kredilerinin çıkarılması sonucu oluşan yerel gelir toplamının bütçe giderlerini karşılama oranı son 10 yılda yüzde 60 seviyelerinden yüzde 90 seviyelerine ulaşmıştır. Bu oranın 2019 bütçe yasasına göre yüzde 75,3 seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir. Yerel gelirler ile bütçe giderleri arasındaki açığın finansmanı için en önemli finansman kaynağı olan T.C. yardım ve krediler rakamının son 10 yıllık dönemde bütçe giderlerini karşılama oranı ise yüzde 36 seviyelerinden yüzde 9 seviyelerine gerilediği görülmektedir. 2019 yılında ise bu oranın yüzde 15,4 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama anlamında son 10 yıllık dönemde olumlu bir tablo ortaya çıksa da, gelirler bütçe giderlerinin tamamını karşılayamamakta ve bütçe açığı sorunu yaşanmaya devam etmektedir.

Grafik 4.5: Yıllar İtibarıyla Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı

Kaynak: Maliye Bakanlığı

* 2019 Mali Yılı Bütçesinde öngörülen rakamlara göre.

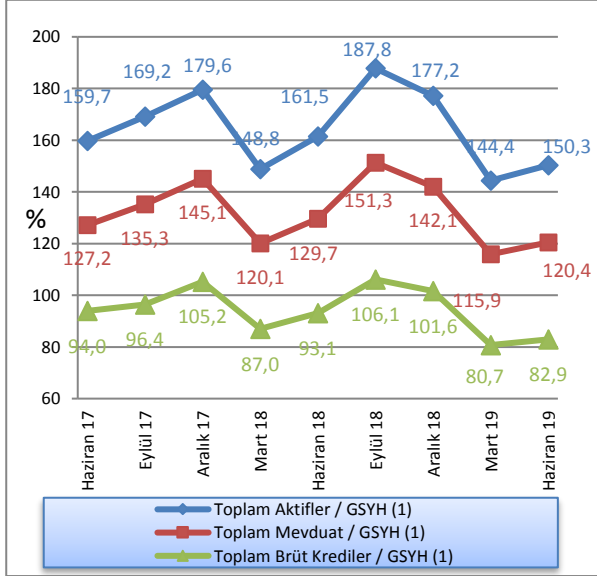
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2019 yılı ikinci çeyrek finansal derinleşme rakamları bir önceki çeyreğe göre artış göstermiştir. Toplam brüt kredilerin GSYH'ye oranı yüzde 80,7'den yüzde 82,9'a, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 144,4'ten yüzde 150,3'e ve toplam mevduatın GSYH'ye oranı yüzde 115,9'dan yüzde 120,4'e yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Kaynak: KKTCMB, DPÖ

Not: (1) 2018 ve 2019 yılları için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

5.1.2 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, nakit ve nakit benzeri kalemlerin toplam aktifler içindeki payı 2019 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 30,77'ye yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 26,69 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 Haziran sonu itibarıyla yüzde 17,57 olan SYSR, 2019 yılının ikinci çeyreğinde 0,72 puan artarak yüzde 18,29'a yükselmiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, 2019 yılının Haziran ayı sonunda bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 5,47'den yüzde 5,42'ye gerilemiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt kredilerin mevduata oranı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre 0,87 puan azalmış ve yüzde 68,81 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 yılı Haziran ayında yüzde 57,67 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 55,15 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 0,77 puan azalmıştır.

Brüt kredilerde 2019 yılı ikinci çeyrekte bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 2,64 oranında artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde brüt kredilerde yüzde 7,01 oranında artış olmuştur.

2019 yılı birinci çeyreğinde yüzde 7,59 artan mevduat, 2019 yılı ikinci çeyrekte yüzde 3,95'lik artış göstermiştir.

2019 Mart ayı sonu itibarıyla 9,72 olan finansal kaldıraç oranı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde 9,56 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

	2018		2019		
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler / Top. Aktifler (%)	26,69	27,64	30,14	30,44	30,77
SYSR (%)	17,57	18,19	17,86	17,79	18,29
TGA / Brüt Krediler (%)	5,46	4,97	5,53	5,47	5,42
Brüt Krediler / Top. Mevduat (%)	71,82	70,14	71,50	69,68	68,81
Brüt Krediler / Top. Aktifler (%)	57,67	56,51	57,33	55,92	55,15
Brüt Kredilerdeki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	7,01	13,98	-4,28	4,85	2,64
Mevduattaki Çeyrek Büyüme Hızı (%)	7,96	16,71	-6,11	7,59	3,95
Finansal Kaldıraç¹	10,18	10,62	9,66	9,72	9,56

Kaynak: KKTCMB

Not: (1)Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

2019 yılı ikinci çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payının yüzde 56,2, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payının ise yüzde 79,71 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 56,18, ilk on bankanın payı ise yüzde 81,68 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 57,72, ilk on bankanın payı ise yüzde 81,12 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 53,54, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,49 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bankalara borçlar kaleminin büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 63,51, ilk on bankanın payı ise yüzde 92,13 düzeyindedir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)

İlk Beş Bankanın Sektör İçindeki Payları	2018			2019	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Aktifler	54,62	54,96	55,07	55,85	56,20
Brüt Krediler	55,44	55,57	56,90	53,12	56,18
Mevduat	56,49	56,51	56,54	57,46	57,72
Bankalara Borçlar	63,73	63,37	63,07	67,67	63,51
Özkaynaklar	50,52	52,35	51,90	52,87	53,54
İlk On Bankanın Sektör İçindeki Payları					
Aktifler	78,02	78,34	78,54	79,73	79,71
Brüt Krediler	80,11	80,40	81,58	79,70	81,68
Mevduat	79,40	79,55	79,80	80,91	81,12
Bankalara Borçlar	91,47	92,39	91,84	94,09	92,13
Özkaynaklar	78,58	79,63	79,80	80,18	80,49

Kaynak: KKTCMB

5.1.4 BANKA, ŞUBE, PERSONEL VE ATM SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2019 yılı Haziran ayı sonunda 21'dir. Sektördeki 21

bankanın 2'si kamu eliyle yönetilen banka, 14'ü özel sermayeli banka ve 5'i şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Haz.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Şube Bankaları	6	6	5	5	5	5	5	5	5
Toplam	22	22	21	21	21	21	21	21	21

Kaynak: KKTCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde 231'dir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam şube sayısının yüzde 68,83'ünün özel sermayeli

bankalara, yüzde 16,88'inin şube bankalarına, yüzde 14,29'unun ise kamu eliyle yönetilen bankalara ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

Şube Sayısının Gelişimi (adet)									
	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Haz.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	36	34	33	32	33	33	33	33	33
Özel Sermayeli Bankalar	153	156	161	161	160	159	157	158	159
Şube Bankaları	45	43	39	39	39	39	39	39	39
Toplam	234	233	233	232	232	231	229	230	231

Personel Sayısının Gelişimi (kişi)									
	Haz.17	Eyl.17	Ara.17	Mar.18	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Haz.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	559	565	558	554	550	547	546	537	534
Özel Sermayeli Bankalar	1.927	1.965	2.024	2.038	2.042	2.062	2.075	2.077	2.078
Şube Bankaları	564	570	524	519	528	531	527	526	533
Toplam	3.050	3.100	3.106	3.111	3.120	3.140	3.148	3.140	3.145

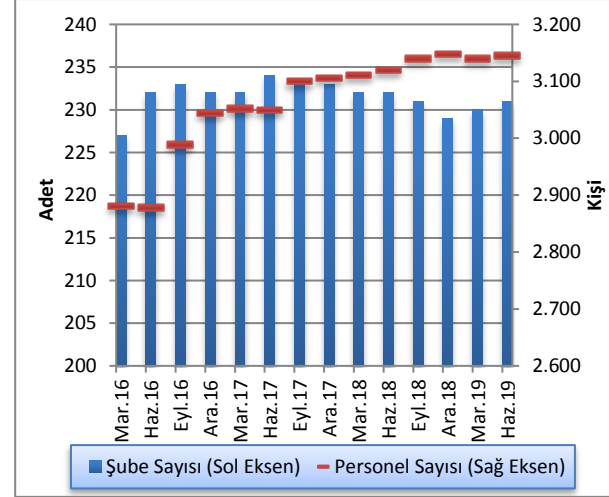
Kaynak: KKTÇMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Mart 2019 - Haziran 2019 döneminde 5 kişi artarak 3.140'tan 3.145'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 534'ü kamu eliyle yönetilen bankalarda, 2.078'i özel sermayeli bankalarda ve 533'ü şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 2.077'den 2.078'e, şube bankalarının personel sayısı 526'dan 533'e yükselmiş, kamu eliyle yönetilen bankalardaki personel sayısı ise 537'den 534'e gerilemiştir.

Haziran 2018 - Haziran 2019 arasındaki bir yıllık dönemde bankacılık sektöründe çalışan personel sayısı, 25 kişi artarak 3.120'den 3.145'e ulaşmıştır. Söz konusu dönemde personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde, özel sermayeli bankalarda istihdam 36 kişi, şube bankalarında 5 kişi artarken, kamu eliyle yönetilen bankalarda 16 kişi azalmıştır.

2019 yılının ikinci çeyreğinde sektörde çalışan personelin yüzde 16,98'inin kamu eliyle yönetilen bankalara, yüzde 66,07'sinin özel sermayeli bankalara, yüzde 16,95'inin ise şube bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Grafik 5.2: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTÇMB

Sektörde faaliyet gösteren bankalara ait ATM sayısı 2019 yılı ikinci çeyrek itibarıyla 496'dır. ATM sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında 222 ATM ile şube bankaları ilk sırada yer almaktadır. Şube bankalarını 216 ATM ile özel sermayeli bankalar, 58 ATM ile kamu eliyle yönetilen bankalar takip etmektedir. Haziran 2018- Haziran 2019 döneminde sektörde faaliyet gösteren bankalara ait ATM sayısı 468'den 496'ya yükselmiştir.

Tablo 5.5: ATM Sayısındaki Gelişmeler

	Haz.18	Eyl.18	Ara.18	Mar.19	Haz.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	54	54	55	58	58
Özel Sermayeli Bankalar	200	206	207	210	216
Şube Bankaları	214	214	222	219	222
Toplam	468	474	484	487	496

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2019 yılı Mart ayı sonunda 35.452,8 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 4,07 artarak 36.894,5 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, nakit ve nakit benzeri kalemlerde yüzde 5,2, brüt kredilerde yüzde 2,64, diğer aktiflerde yüzde 16,56 artış, MDC'de ise yüzde 3,11 azalış görülmüştür.

Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 22,77 artmıştır. Aynı dönemde

nakit ve nakit benzeri kalemler yüzde 41,55, brüt krediler yüzde 17,41, MDC yüzde 2,08 artış gösterirken; mevduat yüzde 22,55, özkaynaklar ise yüzde 30,03 artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Mart 2019 - Haziran 2019 döneminde yüzde 3,95, özkaynaklar ise yüzde 5,67 artmıştır.

Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2018				2019		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2019 - 06/2019	06/2018 - 06/2019	
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	8.021,5	9.661,8	9.940,9	10.792,9	11.354,1	5,20	41,55	
MDC	2.140,2	2.611,7	2.043,4	2.255,0	2.184,8	-3,11	2,08	
Toplam Brüt Krediler	17.330,4	19.752,4	18.906,1	19.824,0	20.347,3	2,64	17,41	
Diğer Aktifler	2.559,8	2.930,6	2.089,8	2.580,9	3.008,3	16,56	17,52	
Aktif/Pasif Toplamı	30.051,9	34.956,5	32.980,2	35.452,8	36.894,5	4,07	22,77	
Mevduat	24.131,2	28.163,1	26.441,8	28.449,2	29.572,1	3,95	22,55	
Bankalara Borçlar	2.004,8	2.328,1	2.028,6	2.163,7	2.190,3	1,23	9,25	
Diğer Pasifler	1.228,7	1.457,2	1.414,7	1.533,2	1.638,0	6,84	33,31	
Özkaynaklar	2.687,2	3.008,1	3.095,1	3.306,7	3.494,1	5,67	30,03	

Kaynak: KKTCMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2019 yılının ikinci çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 55,15 ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 30,78'lik payla nakit ve nakit benzeri kalemler, yüzde 8,15 ile diğer aktifler ve yüzde 5,92'lik payla MDC kalemi takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Haziran 2018 - Haziran 2019 dönemi aktif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde; nakit ve nakit benzeri kalemlerde artış, MDC, brüt krediler ve diğer aktiflerde ise azalış olduğu görülmektedir.

Haziran 2019 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 80,15'ini mevduat, yüzde 8,76'sını özkaynaklar, yüzde 5,94'ünü bankalara borçlar ve yüzde 4,45'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde bankacılık sektörünün pasif yapısını oluşturan kalemler payları yönünden değerlendirildiğinde, diğer pasifler kaleminin payında artış, mevduat, bankalara borçlar ve özkaynaklar kalemlerinin paylarında ise azalış olduğu görülmektedir.

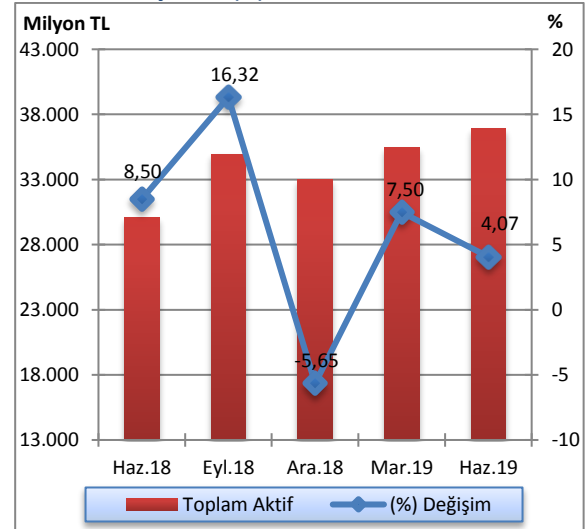
Tablo 5.7: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yüzde Dağılımı (%)

Aktif	2018			2019	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	26,69	27,64	30,14	30,44	30,78
MDC	7,12	7,47	6,19	6,36	5,92
Toplam Brüt Krediler	57,67	56,51	57,33	55,92	55,15
Diğer Aktifler	8,52	8,38	6,34	7,28	8,15
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	80,30	80,57	80,17	80,25	80,15
Bankalara Borçlar	6,67	6,66	6,15	6,10	5,94
Diğer Pasifler	4,09	4,16	4,29	4,32	4,45
Özkaynaklar	8,94	8,61	9,39	9,33	8,76
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTÇMB

Toplam aktiflerde 2018 yılının ikinci ve üçüncü çeyreklerinde sırasıyla yüzde 8,5 ve yüzde 16,32 artış, son çeyreğinde ise yüzde 5,65 azalış gerçekleşmiştir. Bankacılık sektörünün toplam aktifi 2019 yılının Mart ayında bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,5, Haziran ayında ise bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,07 artış göstermiştir.

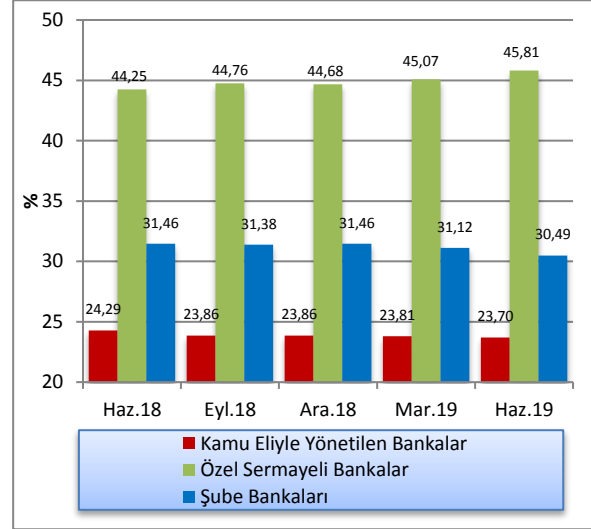
Grafik 5.3: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla banka gruplarının aktif toplamındaki payları, özel sermayeli bankalar grubunda yüzde 45,07'den yüzde 45,81'e yükselmiş, kamu eliyle yönetilen bankalar grubunda yüzde 23,81'den yüzde 23,7'ye, şube bankaları grubunda ise yüzde 31,12'den yüzde 30,49 düzeyine gerilemiştir. Haziran 2018 – Haziran 2019 döneminde ise, kamu eliyle yönetilen bankalar ve şube bankaları grubunda küçülme, özel sermayeli bankalar grubunda ise büyüme görülmüştür.

Grafik 5.4: Banka Gruplarının Sektörün Aktif Toplamındaki Payları (%)

Kaynak: KTCMB

2019 yılının ikinci çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu eliyle yönetilen bankalar aktif toplamında yüzde 3,58, özel sermayeli bankalarda yüzde 5,79 ve şube bankalarında yüzde 1,95 artış olmuştur. Bir önceki

yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu eliyle yönetilen bankalarda yüzde 19,77, özel sermayeli bankalarda yüzde 27,12, şube bankalarında ise yüzde 18,97 oranlarında artmıştır.

Tablo 5.8: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2018				2019		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2019-06/2019	06/2018-06/2019	
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	7.299,1	8.339,9	7.868,9	8.440,4	8.742,3	3,58	19,77	
Özel Sermayeli Bankalar	13.297,4	15.646,4	14.734,3	15.978,6	16.903,0	5,79	27,12	
Şube Bankaları	9.455,4	10.970,2	10.377,0	11.033,8	11.249,2	1,95	18,97	
Toplam	30.051,9	34.956,5	32.980,2	35.452,8	36.894,5	4,07	22,77	

Kaynak: KTCMB

2019 yılı Haziran ayı itibarıyla kredilerin TP ve YP dağılımına bakıldığında zaman TP kredilerin payı bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 47,05'den yüzde 46,72'ye gerilediği, YP kredilerin payının ise yüzde 52,95'ten yüzde 53,28'e yükseldiği görülmektedir. TP mevduat

toplamının payı Haziran 2019 itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 37,71'den yüzde 38,34'e yükselmiş, YP mevduatın payı ise yüzde 62,29'dan yüzde 61,66'ya gerilemiştir.

Tablo 5.9: Krediler ve Mevduatın TP-YP Dağılımı (%)

	2018						2019			
	Haziran		Eylül		Aralık		Mart		Haziran	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP
Krediler	50,31	49,69	43,39	56,61	48,39	51,61	47,05	52,95	46,72	53,28
Mevduat	40,79	59,21	36,16	63,84	40,10	59,90	37,71	62,29	38,34	61,66

Kaynak: KTCMB

5.2.2 NAKİT VE NAKİT BENZERİ KALEMLER

Bankacılık sektörü nakit ve nakit benzeri kalemlerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, merkez bankasından alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,2 artarak 10.792,9 milyon TL'den 11.354,1 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde, nakit değerler kaleminde 22,8 milyon TL, merkez bankasından alacaklar kaleminde 176,1 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 108 milyon

TL, bankalardan alacaklar kaleminde 254,3 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2018 yılı Haziran ayı sonunda 8.021,5 milyon TL olan nakit ve nakit benzeri kalemler, 2019 yılı Haziran ayı sonunda 11.354,1 milyon TL seviyesine yükselmiştir. İlgili dönemde, nakit değerler 66 milyon TL, merkez bankasından alacaklar kalemi 1.199 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 623,2 milyon TL ve bankalardan alacaklar kalemi 1.444,4 milyon TL artmıştır.

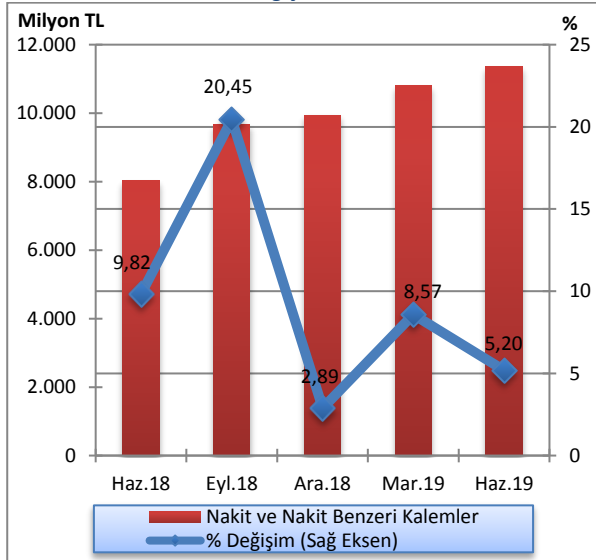
Tablo 5.10: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)

	2018			2019		Yüzde Değişim
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2019 - 06/2019
Nakit Değerler	239,3	356,5	297,6	282,5	305,3	8,07
Merkez Bankasından Alacaklar	2.959,3	3.497,1	3.804,3	3.982,2	4.158,3	4,42
BPP İşlemlerinden Alacaklar	1.686,5	2.038,8	2.135,4	2.201,7	2.309,7	4,91
Bankalardan Alacaklar	3.136,4	3.769,4	3.703,6	4.326,5	4.580,8	5,88
Toplam	8.021,5	9.661,8	9.940,9	10.792,9	11.354,1	5,20

Kaynak: KKTCCMB

Nakit ve nakit benzeri kalemlerde, 2018 yılı ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 9,82, üçüncü çeyrek itibarıyla yüzde 20,45, son çeyrek itibarıyla yüzde 2,89 artış meydana gelmiştir. Nakit ve nakit benzeri kalemler 2019 yılı ilk çeyrek itibarıyla yüzde 8,57, ikinci çeyrek itibarıyla ise yüzde 5,2 oranında artış göstermiştir.

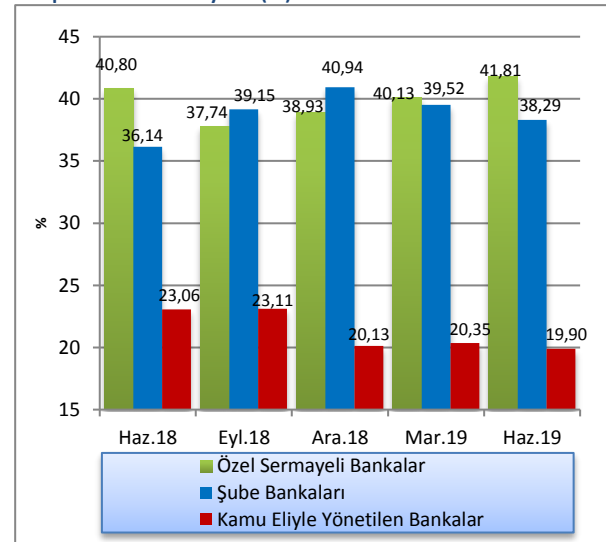
Grafik 5.5: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, özel sermayeli bankaların payında artış, kamu eliyle yönetilen bankalar ve şube bankalarının nakit ve nakit benzeri kalemlerinin paylarında azalış gerçekleşmiştir. Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde şube bankaları ve özel sermayeli bankalar grubunda artış olurken, kamu eliyle yönetilen bankalar grubunda ise düşüş gerçekleşmiştir.

Grafik 5.6: Nakit ve Nakit Benzeri Kalemlerin Banka Gruplarına Göre Payları (%)

Kaynak: KKTCCMB

5.2.3 KREDİLER

2019 yılı Haziran ayı itibarıyla 12.364,5 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi krediler toplamı içinde birinci sırada yer almaktadır. Bunu, 4.685,9 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde işletme kredileri 9.710,9 milyon TL'den 12.364,5 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 4.462,5 milyon TL'den 4.685,9 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.11: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

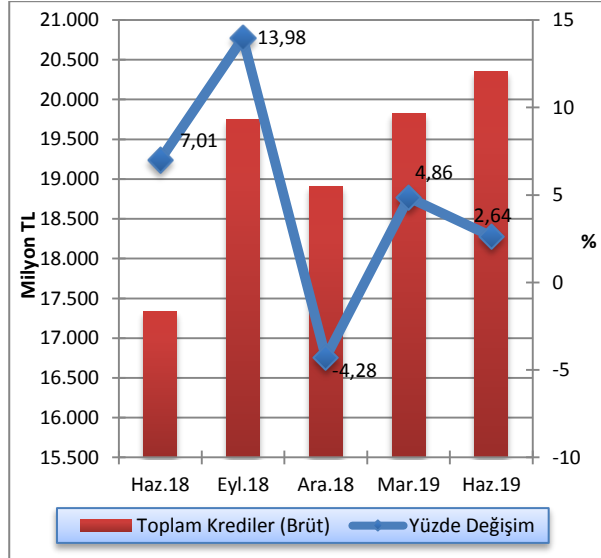
	2018			2019	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
İşletme Kredileri	9.710,9	11.604,1	11.285,8	11.896,4	12.364,5
Tüketici Kredileri	4.462,5	4.946,8	4.524,6	4.672,6	4.685,9
Kredi Kartları	421,6	444,7	457,3	452,9	493,2
İskonto ve İştirak Senetleri	220,3	248,1	236,6	254,5	250,3
Diğer Yatırım Kredileri	104,1	109,5	98,0	100,6	96,9
İthalat Kredileri	4,2	4,7	3,8	3,9	4,2
Fon Kaynaklı Krediler	18,4	22,4	19,2	20,2	20,8
İhtisas Kredileri	16,3	15,1	32,7	38,5	37,2
İhracat Kredileri	6,9	4,9	2,9	2,4	0,9
KKTCMB Kaynaklı Krediler	6,9	9,1	7,9	8,3	8,7
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,5	0,7	0,5	0,4	0,3
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	1.411,3	1.359,7	1.192,2	1.288,0	1.281,7
Toplam Krediler	16.383,9	18.769,8	17.861,5	18.738,7	19.244,6

Kaynak: KKTCMB

Not: TGA dâhil değildir.

Sektörün brüt kredilerinde, çeyrek bazda 2018 yılı Haziran ayı itibarıyla yüzde 7,01, Eylül ayı itibarıyla yüzde 13,98 oranında artış, son çeyrek itibarıyla ise yüzde 4,28 oranında düşüş gerçekleşmiştir. Brüt krediler 2019 yılı ilk çeyrek itibarıyla yüzde 4,86, ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 2,64 oranında artmıştır.

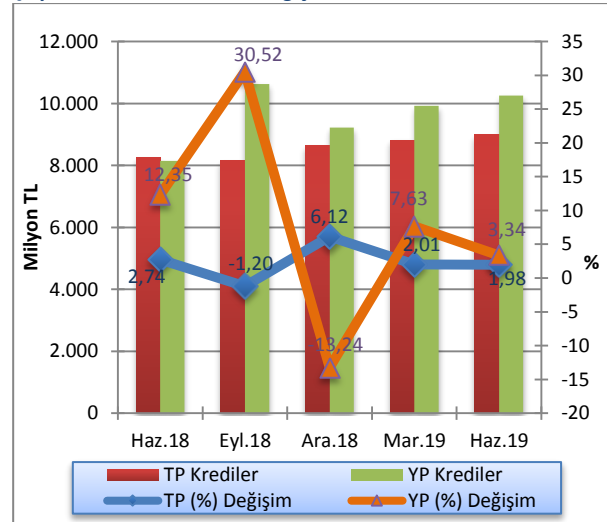
Grafik 5.7: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

2019 yılının ikinci çeyreğinde kredilerin 8.991,5 milyon TL'si TP cinsinden, 10.253,1 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 1,98, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 3,34 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.8: Bankacılık Sektörü Kredileri TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

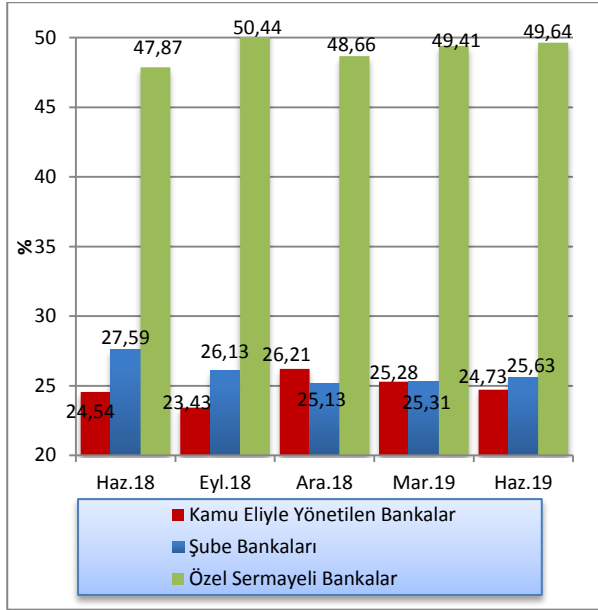

Kaynak: KKTCMB

Not: TGA dâhil değildir.

Brüt kredilerin banka gruplarına göre payları incelendiğinde, 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu eliyle yönetilen bankaların payı yüzde 25,28'den yüzde 24,73'e gerilemiştir. Özel sermayeli bankaların kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 49,41'den yüzde 49,64'e, şube bankalarının payı ise yüzde 25,31'den yüzde 25,63'e yükselmiştir. Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde şube bankalarının payında azalış, özel sermayeli bankalar ve kamu eliyle yönetilen bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Banka Gruplarına Göre Brüt Kredilerin Payları (%)

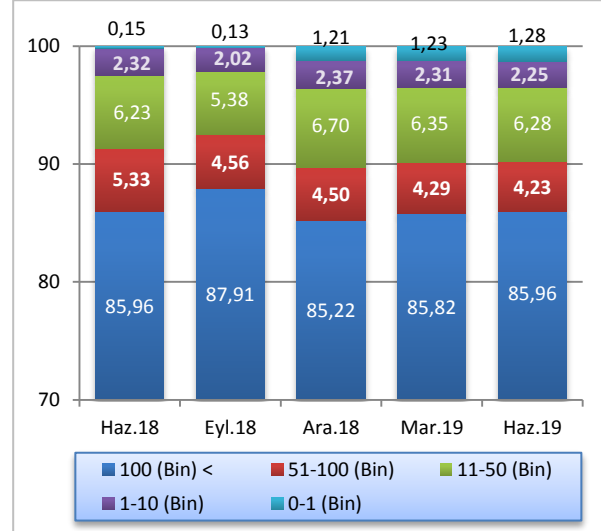
Kaynak: KKTCCMB

2019 yılı ikinci çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 85,96 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 6,28'lik payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 4,23 ve yüzde 2,25'ini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, yüzde 1,28'lik payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı 100 bin TL'den büyük kredilerde aynı seviyede gerçekleşmiş, 0-1 bin TL ve 11-50 bin TL dilimindeki kredilerde artış, 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL dilimindeki kredilerde ise düşüş olmuştur.

Grafik 5.10: Kredi Tutarlarının Toplam Krediler İçindeki Payı (%)

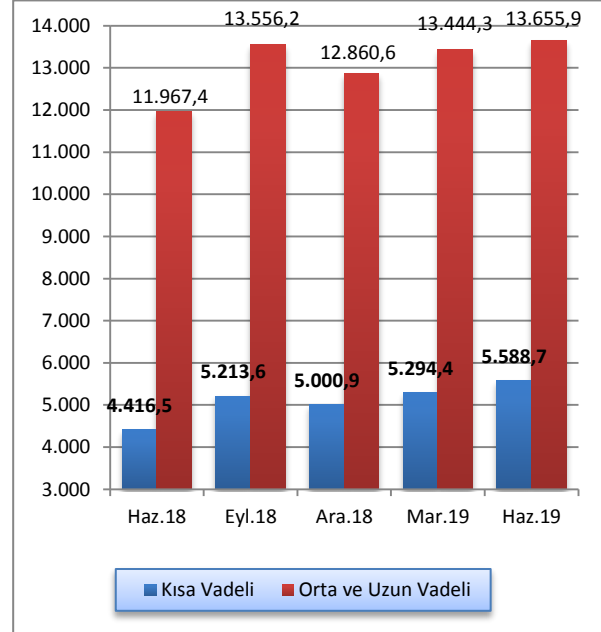

Kaynak: KKTCCMB

Not: TGA dâhil değildir.

Kısa vadeli krediler, 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyrek döneme göre 5.294,4 milyon TL'den 5.588,7 milyon TL'ye, orta ve uzun vadeli krediler ise 13.444,3 milyon TL'den 13.655,9 milyon TL'ye yükselmiştir. Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde kısa vadeli kredilerde yüzde 26,54, orta ve uzun vadeli kredilerde ise yüzde 14,11 oranında artış olmuştur.

Grafik 5.11: Kredilerde Vade Yapısı (Milyon TL)

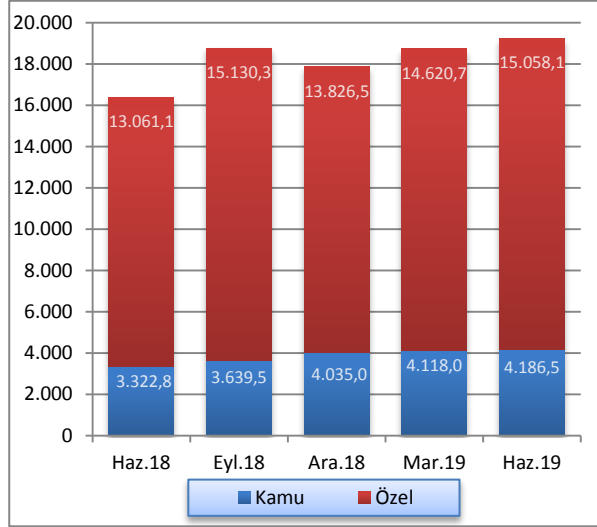
Kaynak: KKTCCMB

Not: Vadesi 1 yıla kadar olan krediler kısa vadeli olarak sınıflandırılmaktadır.

2019 yılı Haziran ayı itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 78,25'ini özel sektöre, yüzde 21,75'ini ise kamu sektörüne kullandırmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesiminin kullandığı krediler bir önceki çeyreğe göre 4.118 milyon TL'den 4.186,5 milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 14.620,7 milyon TL'den 15.058,1 milyon TL'ye yükselmiştir.

Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde kamu kesimine kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 25,99, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 15,29'dur.

Grafik 5.12: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

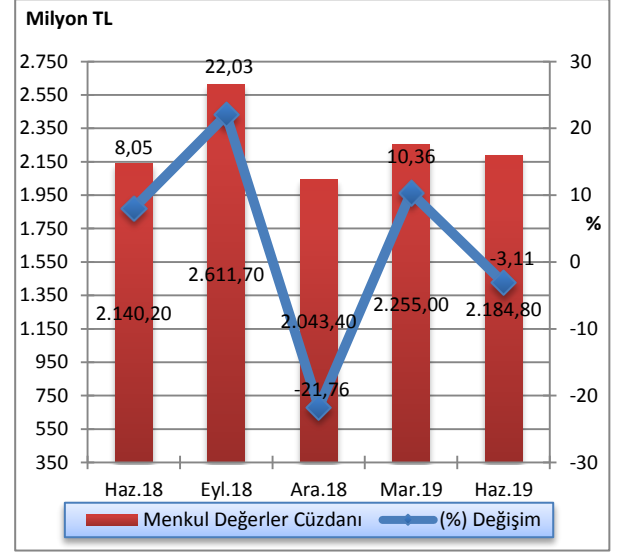

Kaynak: KTCMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

MDC toplamı, 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 3,11 oranında azalmıştır. MDC, 2018 yılı Haziran ve Eylül ayları itibarıyla çeyrek bazda yüzde 8,05 ve yüzde 22,03 oranında artmış, Aralık ayı itibarıyla ise yüzde 21,76 oranında azalmıştır. MDC'de 2019 yılı Mart ayı itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre meydana gelen artış oranı ise yüzde 10,36'dır.

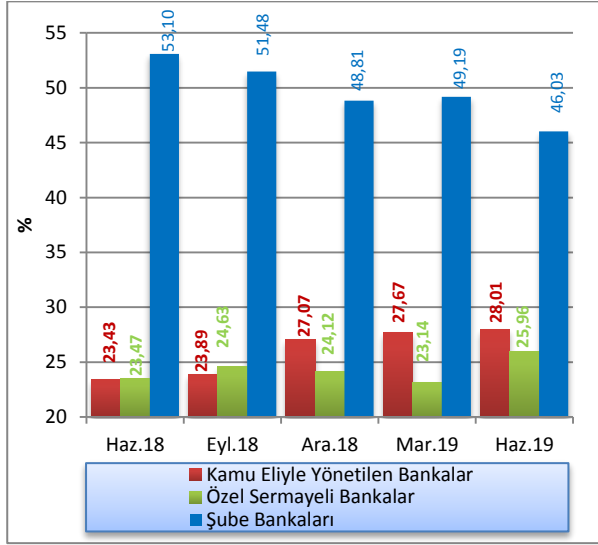
Grafik 5.13: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KTCMB

2019 yılının ikinci çeyreği sonu itibarıyla bir önceki çeyreğe kıyasla kamu eliyle yönetilen bankaların toplam MDC'deki payı yüzde 27,67'den yüzde 28,01'e, özel sermayeli bankaların payı yüzde 23,14'ten yüzde 25,96'ya yükselmiş, şube bankalarının payı ise yüzde 49,19'dan yüzde 46,03'e gerilemiştir. Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde kamu eliyle yönetilen bankalar ve özel sermayeli bankaların paylarında artış, şube bankaları grubunun payında ise azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.14: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanının Payları (%)

Kaynak: KTCMB

Tablo 5.12: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2018			2019	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Tasarruf	17.357,3	20.093,4	19.010,8	20.574,6	21.290,5
Ticari	4.686,0	5.620,5	4.922,5	5.251,0	5.434,1
Resmi	1.730,4	1.990,1	1.917,8	2.103,5	2.260,8
Diğer	357,5	459,1	590,7	520,1	586,7
Toplam Mevduat	24.131,2	28.163,1	26.441,8	28.449,2	29.572,1
Bankalara Borçlar	2.004,8	2.328,1	2.028,6	2.163,7	2.190,3
Bankalara Borçlar Dâhil Toplam Mevduat	26.136,0	30.491,2	28.470,4	30.612,9	31.762,4

Kaynak: KTCMB

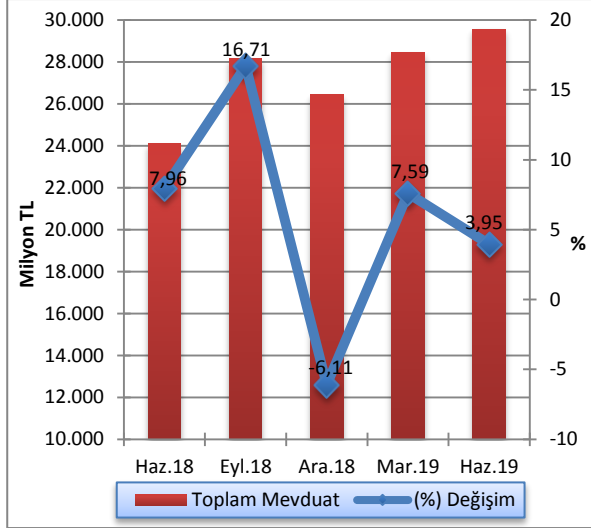
5.2.5 MEVDUAT

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, 2019 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,95 oranında artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde yüzde 22,55 artış göstermiş ve 2019 yılı Haziran ayı sonunda 29.572,1 milyon TL olmuştur.

2019 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 21.290,5 milyon TL ile tasarruf mevduatına ait olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla 5.434,1 milyon TL ile ticari mevduat, 2.260,8 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Haziran 2018 – Haziran 2019 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 22,66, ticari mevduatta yüzde 15,96 ve resmi mevduatta yüzde 30,65 artış gerçekleşmiştir.

Toplam mevduatta 2018 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 7,96, üçüncü çeyreğinde yüzde 16,71 artış, son çeyreğinde ise yüzde 6,11 düşüş gerçekleşmiştir. Toplam mevduat 2019 yılının ilk çeyreği itibarıyla yüzde 7,59, ikinci çeyreği itibarıyla ise yüzde 3,95 artış göstermiştir.

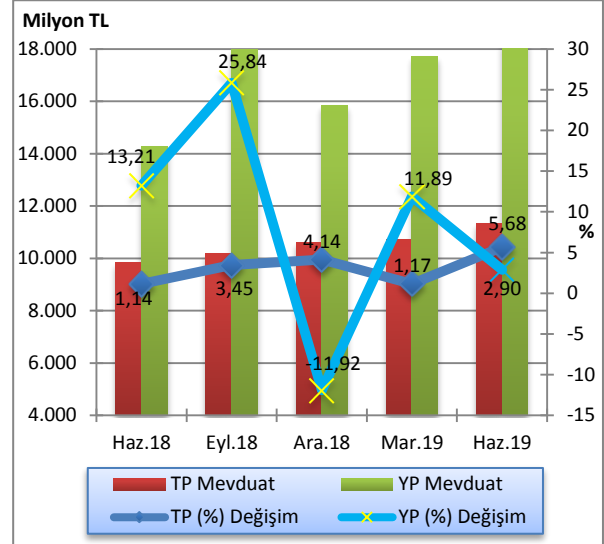
Grafik 5.15: Mevduatın Gelişimi ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi (%)

Kaynak: KTCMB

2019 yılının ikinci çeyreğinde mevduatın 11.337,9 milyon TL'sinin TP cinsinden, 18.234,2 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 5,68, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 2,9 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.16: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KTCMB

2019 yılı Haziran ayı sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu eliyle yönetilen bankaların TP mevduatında yüzde 3,8, YP mevduatında yüzde 1,66 artış, özel sermayeli bankaların TP mevduatında yüzde 8,02, YP mevduatında ise yüzde 4,43 oranında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 5,05, YP mevduatında ise binde 7 artış görülmüştür.

Tablo 5.13: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Mart 2019			Haziran 2019			Yüzde Değişim 03/2019-06/2019		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	3.725,5	3.609,8	7.335,3	3.867,2	3.669,6	7.536,8	3,80	1,66	2,75
Özel Sermayeli Bankalar	3.836,3	9.516,2	13.352,5	4.144,0	9.937,6	14.081,6	8,02	4,43	5,46
Şube Bankaları	3.166,7	4.594,7	7.761,4	3.326,7	4.627,0	7.953,7	5,05	0,70	2,48
Toplam Mevduat	10.728,5	17.720,7	28.449,2	11.337,9	18.234,2	29.572,1	5,68	2,90	3,95

Kaynak: KTCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 48,1'lik oranla bir ay vadeli mevduat toplamındadır. Bir ay vadeli mevduatı, yüzde 23,4'lük payla üç ay vadeli, yüzde 14,02'lik payla vadesiz, yüzde 10,49'luk payla bir yıl vadeli ve yüzde 3,99'luk payla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade payı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, vadesiz mevduatta 0,43, 3 ay vadeli

mevduatta 0,5 puan artış, 1 ay vadeli mevduatta 0,39 , 6 ay vadeli mevduatta 0,41 ,1 yıl vadeli mevduatta ise 0,13 puan azalış gerçekleşmiştir.

Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde 3 ay vadeli, 6 ay vadeli ve 1 yıl vadeli mevduatın paylarında sırasıyla 2,34, 0,01 ve 0,02 puan artış, vadesiz ve 1 ay vadeli mevduatın paylarında sırasıyla 0,82 ve 1,55 puan azalış olmuştur.

Tablo 5.14: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2018				2019		Değişim (Puan)	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2019-06/2019	06/2018-06/2019	
Vadesiz	14,84	14,92	13,99	13,59	14,02	0,43	-0,82	
1 Ay Vadeli	49,65	48,35	51,97	48,49	48,10	-0,39	-1,55	
3 Ay Vadeli	21,06	21,33	18,72	22,90	23,40	0,50	2,34	
6 Ay Vadeli	3,98	4,14	4,85	4,40	3,99	-0,41	0,01	
1 Yıl Vadeli	10,47	11,26	10,47	10,62	10,49	-0,13	0,02	
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00			

Kaynak: KKTCCMB

Bankacılık sektöründe mevduatın büyüklüğüne göre dağılımına bakıldığı zaman 2019 yılı Haziran sonu itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre 0-5 Bin TL arası mevduat 312,8 milyon TL'den 444,2 milyon TL'ye, 5-10 Bin TL arası mevduat 375,5 milyon TL'den 395 milyon TL'ye, 10-50 Bin TL arası mevduat 2.443,4 milyon TL'den 2.482 milyon TL'ye, 100 Bin TL üzeri mevduat 21.397,4

milyon TL'den 22.695,7 milyon TL'ye yükselirken, 50-100 Bin TL arası mevduat 3.920,1 milyon TL'den 3.555,2 milyon TL'ye gerilemiştir. 2019 yılının ikinci çeyreğinde, 100 Bin TL üzeri mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 76,75, 50-100 Bin TL arası mevduatın toplam mevduat içindeki payı ise yüzde 12,02 olarak gerçekleşmiştir.

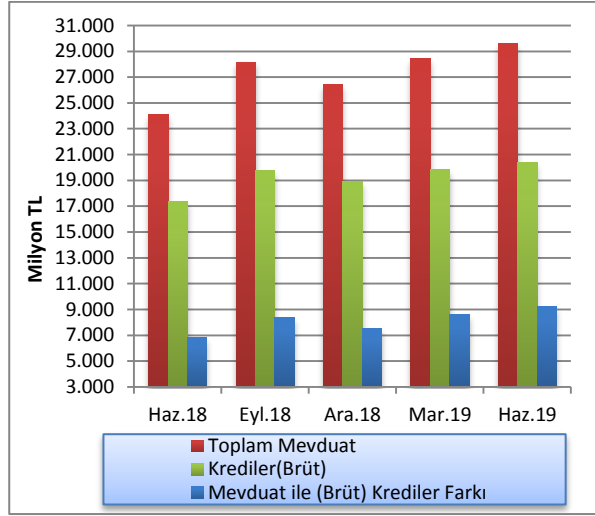
Tablo 5.15: Mevduatın Büyüklüğüne Göre Dağılımı (Milyon TL)

	2018				2019	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	
0-5 Bin TL	312,2	314,5	319,3	312,8	444,2	
5-10 Bin TL	351,1	358,9	375,2	375,5	395,0	
10-50 Bin TL	2.445,8	2.396,3	2.453,7	2.443,4	2.482,0	
50-100 Bin TL	4.028,1	3.666,1	3.885,2	3.920,1	3.555,2	
100 Bin TL Üzeri	16.994,0	21.427,3	19.408,4	21.397,4	22.695,7	
Toplam Mevduat	24.131,2	28.163,1	26.441,8	28.449,2	29.572,1	

Kaynak: KKTCCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Mart 2019 sonunda 8.625,2 milyon TL olan fark, 2019 yılı Haziran ayı sonunda 599,6 milyon TL artmış ve 9.224,8 milyon TL'ye yükselmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

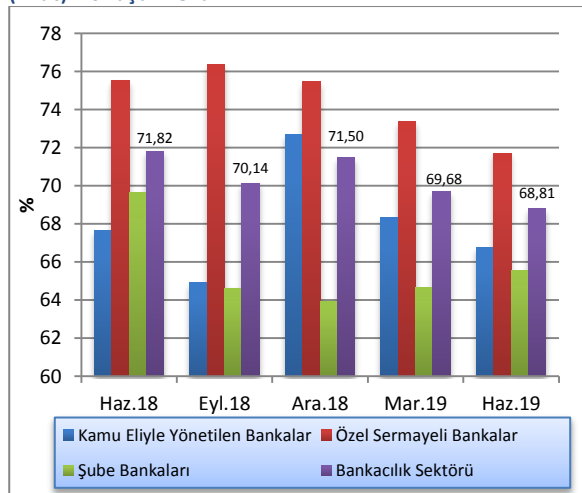

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, 2019 yılının Mart ayı sonunda yüzde 69,68 oranında gerçekleşmiş, 2019 yılının Haziran ayı sonunda ise yüzde 68,81 seviyesine gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 3,01 puan azalmıştır.

2019 yılının Haziran ayı sonunda mevduatın kredilere dönüşüm oranı banka grupları bazında incelendiği zaman, özel sermayeli bankalar yüzde 71,72 ile ilk sırada yer almaktadır. Özel sermayeli bankaları yüzde 66,78 oranla kamu eliyle yönetilen bankalar takip etmektedir. Şube bankaları ise yüzde 65,56 dönüşüm oranına sahiptir.

Grafik 5.18: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,67 oranında artarak 2019 yılının ikinci çeyreği sonunda 3.494,1 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Haziran 2018 – Haziran 2019 döneminde ise yüzde 30,03 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 135 milyon TL, yedek akçeler ise 306,8 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.16: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2018			2019	
	Haz.	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Ödenmiş Sermaye	1.180,3	1.181,6	1.262,4	1.265,6	1.315,3
Yedek Akçeler	616,8	618,7	593,9	795,8	923,6
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	0,9	0,9	0,9	1,7	2,0
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	124,0	163,6	140,7	158,4	158,4
Dönem Kârı (Zararı)	316,1	596,1	689,8	235,9	518,1
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	449,1	447,2	407,4	849,3	576,7
Toplam	2.687,2	3.008,1	3.095,1	3.306,7	3.494,1

Kaynak: KKTCMB

5.3 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, 2019 yılının Mart ayına göre 2019 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 4,51 artmış, 6.297,8 milyon TL seviyesinden 6.581,7 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 23,2 oranında artış olmuştur.

Mart 2019 sonunda 29.051,7 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2019 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 3,49 artarak 30.066,1 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 22,77 oranında artmıştır.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,73 artarak 31.226,9 milyon TL'den 32.390,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış ise yüzde 22,97'dir.

Tablo 5.17: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

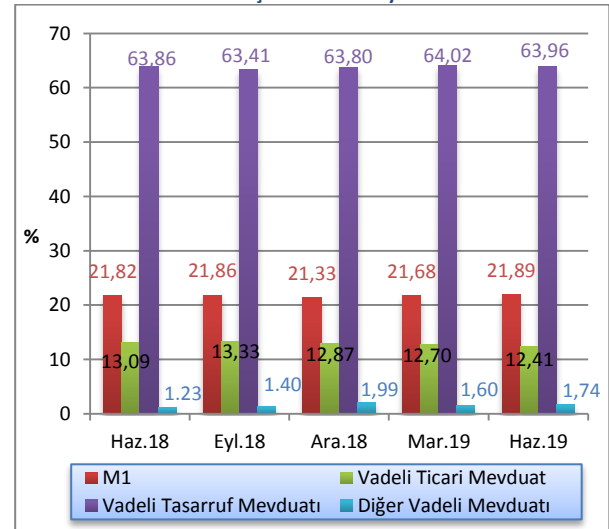
Yıllar	Dönem	M1	Yıllık Yüzde Değişim	M2	Yıllık Yüzde Değişim	M3	Yıllık Yüzde Değişim
2015	I	2.338,5	14,08	12.470,8	15,53	13.249,2	14,20
	II	2.532,7	17,67	13.211,3	18,69	14.056,5	17,55
	III	2.829,9	30,83	14.279,2	23,32	15.106,4	21,50
	IV	2.841,2	28,50	14.215,8	19,66	15.109,8	19,35
2016	I	2.797,9	19,64	14.340,3	14,99	15.181,6	14,59
	II	2.976,9	17,54	14.620,3	10,66	15.593,1	10,93
	III	3.158,0	11,59	15.285,2	7,04	16.319,0	8,02
	IV	3.544,1	24,74	16.946,4	19,21	17.996,6	19,10
2017	I	3.754,8	34,20	18.019,6	25,66	19.209,2	26,53
	II	3.906,7	31,23	18.670,5	27,70	20.066,2	28,69
	III	4.126,2	30,66	19.847,4	29,85	21.240,3	30,16
	IV	4.403,3	24,24	21.181,5	24,99	22.789,8	26,63
2018	I	4.826,2	28,53	22.844,7	26,78	24.492,6	27,50
	II	5.342,4	36,75	24.489,5	31,17	26.341,2	31,27
	III	6.244,7	51,34	28.565,7	43,93	30.698,9	44,53
	IV	5.726,7	30,05	26.846,9	26,75	28.868,4	26,67
2019	I	6.297,8	30,49	29.051,7	27,17	31.226,9	27,50
	II	6.581,7	23,20	30.066,1	22,77	32.390,9	22,97

Kaynak: KKTCCMB

Önceki dönemlerde olduğu gibi, Haziran 2019 itibarıyla M2'deki en büyük payın yüzde 63,96 ile vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 21,89'luk payla M1, yüzde 12,41 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,74'lük oranla diğer vadeli mevduat izlemektedir.

M2 içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde oransal olarak 0,1 puan artarak yüzde 63,96'ya yükselmiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden M1 yüzde 21,82'den yüzde 21,89'a, diğer vadeli mevduat yüzde 1,23'ten yüzde 1,74'e yükselmiş, vadeli ticari mevduat ise yüzde 13,09'dan yüzde 12,41'e gerilemiştir.

Grafik 5.19: M2'nin Bileşenlerinin Payları

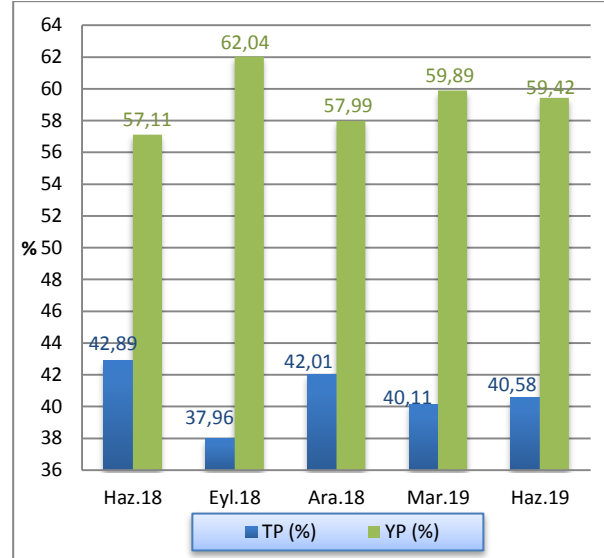
Kaynak: KKTCCMB

M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Haziran 2019 itibarıyla incelendiğinde, TP kalemlerinin M3 içindeki payının yüzde 40,58, YP kalemlerinin ise yüzde 59,42 oranında olduğu görülmektedir. Bu paylar Haziran 2018 sonunda TP'de yüzde 42,89, YP'de ise yüzde 57,11 seviyesinde idi.

5.4 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

KKTÇ Merkez Bankası bünyesinde faaliyet gösteren bankalararası para piyasasında 2019 yılı ikinci çeyrek itibarıyla TL'de 768, ABD dolarında 583, avroda 145 ve sterlinde 497 işlem gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 32.806 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 1.673 milyon ABD doları, avroda 7.188 milyon avro ve sterlinde 4.938 milyon sterlin tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.20: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.18: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		₺		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2018 - Q2	779	16.336.150	121	241.600	366	8.451.450	540	5.447.950
2018 - Q3	639	20.611.650	202	292.500	223	6.730.700	527	5.171.325
2018 - Q4	820	31.094.550	384	598.325	163	7.398.150	566	5.544.400
2019 - Q1	790	39.379.400	501	1.349.475	169	7.913.600	651	5.802.500
2019 - Q2	768	32.806.100	583	1.673.450	145	7.187.500	497	4.937.575

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılı ikinci çeyrekte gerçekleşen BPP işlemlerinin hacimlerinin yüzde dağılımlarına bakıldığında, TL'de yüzde 98,66, ABD dolarında yüzde 100, avroda yüzde 99,96 ve sterlinde yüzde 99,36 oranlarında gecelik vadede işlem gerçekleştiği görülmektedir. TL'de 1 haftalık işlemler yüzde 1,25, avroda ve sterlinde binde

0,1 oranında gerçekleşmiştir. 2 haftalık işlemler ise TL'de binde 0,2, avroda binde 0,1 oranında tercih edilmiştir. 3 haftalık işlemler avro ve sterlinde binde 0,1 oranında, 1 aylık işlemler ise TL'de binde 0,7, avroda binde 0,2, sterlinde binde 6,2 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 5.19: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2018 Q2	16.336.150		241.600		8.451.450		5.447.950	
G	15.303.650	93,68	227.550	94,18	8.449.950	99,98	5.429.600	99,66
1H	928.000	5,68						
1A	91.500	0,56	14.050	5,82	1.500	0,02	18.350	0,34
3A	13.000	0,08						
6A								
2018 Q3	20.611.650		292.500		6.730.700		5.171.325	
G	19.981.650	96,94	281.800	96,34	6.728.400	99,97	5.158.975	99,76
1H	540.000	2,62	4.900	1,68			500	0,01
2H	84.000	0,41	3.600	1,23				
3H							500	0,01
1A	6.000	0,03	2.200	0,75	2.300	0,03	11.350	0,22
2018 Q4	31.094.550		598.325		7.398.150		5.544.400	
G	29.705.550	95,53	586.575	98,04	7.397.150	99,99	5.523.800	99,63
1H	1.369.000	4,40	4.100	0,68				
2H			1.800	0,30				
3H			1.500	0,25				
1A	20.000	0,07	4.350	0,73	1.000	0,01	20.600	0,37
2019 Q1	39.379.400		1.349.475		7.913.600		5.802.500	
G	38.995.250	99,02	1.348.575	99,93	7.913.600	100,00	5.766.650	99,38
1H	355.400	0,90					500	0,01
2H							500	0,01
3H							150	0,00
1A	27.500	0,07	900	0,07			34.700	0,60
3A	1.250	0,01						
2019 Q2	32.806.100		1.673.450		7.187.500		4.937.575	
G	32.366.300	98,66	1.673.450	100,00	7.184.550	99,96	4.906.075	99,36
1H	409.000	1,25			500	0,01	500	0,01
2H	5.000	0,02			400	0,01		
3H					400	0,01	500	0,01
1A	24.300	0,07			1.650	0,02	30.500	0,62
3A	1.500							

Kaynak: KTCMB

Not: G:Gecelik

H:Haftalık

A:Aylık

2019 yılı ikinci çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL’de yüzde 17,8, ABD dolarında yüzde 1,25, avroda yüzde 0,5, sterlinde ise yüzde 0,65’tir. Haftalık işlemlerin faiz oranları TL’de yüzde 19,71, avroda yüzde 1,5, sterlinde yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. 2 haftalık işlemlerin ortalama faiz

oranları TL’de yüzde 19, avroda yüzde 1,75’tir. 3 haftalık işlemlerin ortalama faiz oranları ise avroda yüzde 2, sterlinde yüzde 1’dir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları TL’de yüzde 20,64, avroda yüzde 2, sterlinde ise yüzde 3 olarak gerçekleşmiştir. TL ‘de 3 aylık işlemlerin ortalama faiz oranları ise yüzde 22,5’tir.

Tablo 5.20: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL					₺					€					£				
	G	1H	2H	1A	3A	G	1H	2H	3H	1A	G	1H	2H	3H	1A	G	1H	2H	3H	1A
2018 Q2	8,99	10,88		10,24	10,50	0,55				1,72	0,50				0,75	0,75				1,34
Q3	12,59	14,67	13,50	16,75		1,04	3,11	3,06		2,45	0,50			1,90	0,75	2,00			1,75	2,14
Q4	18,25	19,75		22,14		1,25	3,25	3,33	3,67	3,75	0,50			2,38	0,75					2,95
2019 Q1	18,12	19,74		19,98	21,00	1,25				3,67	0,50				0,74	2,00	2,25	2,75	3,26	
Q2	17,80	19,71	19,00	20,64	22,50	1,25					0,50	1,50	1,75	2,00	2,00	0,65	2,00		1,00	3,00

Kaynak: KKTTCMB

Not: G:Gecelik

H:Haftalık

A:Aylık

5.5 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KTC Merkez Bankası’na vermiştir.

KTC Merkez Bankası bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KTC Merkez Bankası tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.21: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
01/04/2016 (RG 41)	2,09	2,59	1,27	1,77
01/07/2016 (RG 85)	2,14	2,64	1,26	1,76
01/10/2016 (RG 123)	2,12	2,62	1,24	1,74
02/01/2017 (RG 2)	2,06	2,56	1,23	1,73
03/04/2017 (RG 61)	2,00	2,50	1,21	1,71
03/07/2017 (RG 113)	1,97	2,47	1,20	1,70
02/10/2017 (RG 161)	2,00	2,50	1,18	1,68
02/01/2018 (RG 1)	2,06	2,56	1,17	1,67
02/04/2018 (RG 303)	2,16	2,66	1,16	1,66
02/07/2018 (RG 102)	2,26	2,76	1,15	1,65
01/10/2018 (RG 143)	2,54	3,04	1,18	1,68
02/01/2019 (RG 1)	3,40	3,90	1,18	1,68
01/04/2019 (RG 45)	3,22	3,72	1,18	1,68
01/07/2019 (RG 90)	3,18	3,68	1,20	1,70

Kaynak: KTCMB

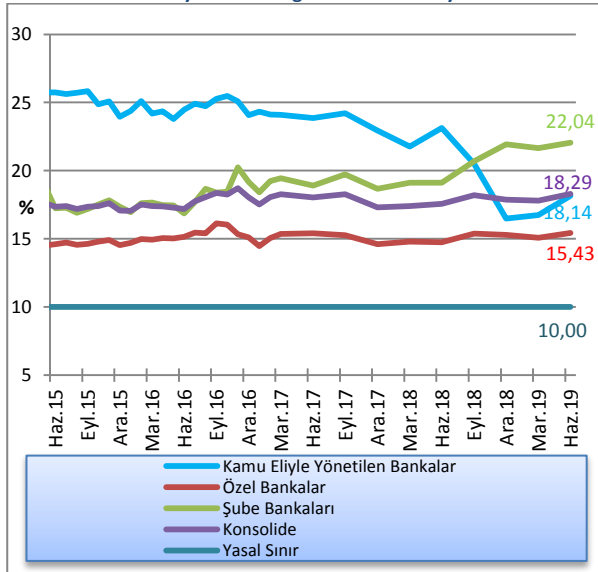
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2019 yılının ikinci çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,5 puan artarak yüzde 10 olan yasal sınırın üzerinde, yüzde 18,29 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Haziran 2019 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu eliyle yönetilen bankalarda yüzde 18,14, özel sermayeli bankalarda yüzde 15,43 ve şube bankalarında yüzde 22,04 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılının Mart ayı itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 16,74, 15,08 ve 21,64 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu eliyle yönetilen bankalarda 5 puan azalmış, özel sermayeli bankalarda 0,69 puan, şube bankalarında ise 2,93 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıklarının 2019 yılı Haziran ayı sonunda 2019 yılı Mart ayına göre kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 9,17, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 6,92, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 7,28, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıkların yüzde 2,31 oranında arttığı görülmüştür. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 51 milyon TL artarak 3.779,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektörün piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir yıllık dönemde (Haziran 2018 - Haziran 2019) 979,1 milyon TL artmıştır.

Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar

	Haz. 2018	Eyl. 2018	Ara. 2018	Mar. 2019	Haz. 2019	Yüzde Değişim (03/19-06/19)
% 0	13.303,1	11.422,1	11.915,1	12.583,9	13.739,1	9,17
% 20	2.910,2	4.988,2	5.988,4	6.550,9	7.004,8	6,92
% 50	6.860,4	6.900,4	7.275,3	7.745,2	8.309,2	7,28
% 100	8.050,8	8.443,5	8.357,1	9.105,1	9.316	2,31
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	2.800,5	3.114,8	3.661,3	3.728,6	3.779,6	1,36

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 3,52 oranında artış olmuştur. 2019 Mart ayı itibarıyla 18.016,5 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, 2019 yılının Haziran ayı sonunda 634,6 milyon TL artarak 18.651,1 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Sektörün risk ağırlıklı varlıkları Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde yüzde 25,48 artmıştır.

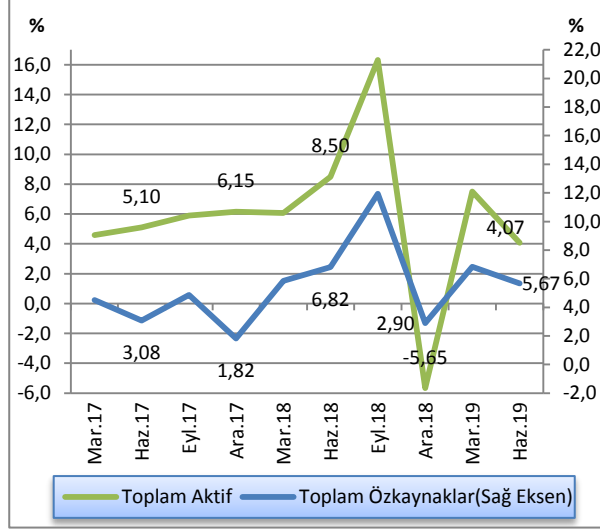
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar

Kaynak: KKTÇMB

2019 yılının Haziran ayı sonu itibarıyla 2019 yılı Mart ayına göre toplam aktifler yüzde 4,07, toplam özkaynaklar ise yüzde 5,67 artmıştır. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 22,77 ve yüzde 30,03 artmıştır.

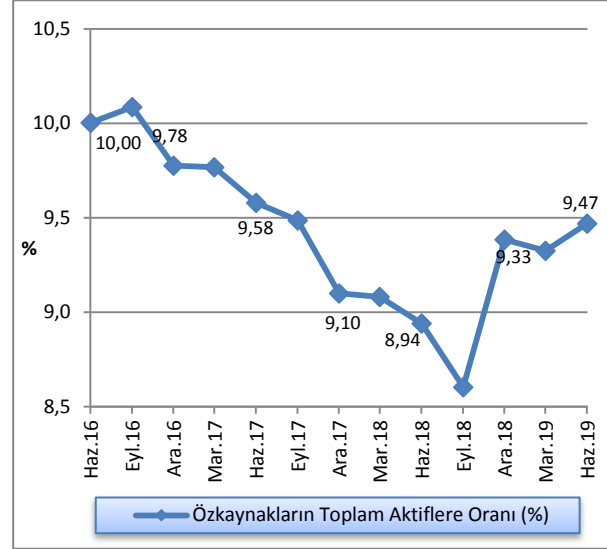
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerdeki Artış Oranları (Önceki Çeyreğe Göre)

Kaynak: KKTCCMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2018 yılı ilk üç çeyreğinde gerileyerek ilk çeyrekte yüzde 9,08, ikinci çeyreğinde yüzde 8,94, üçüncü çeyrekte ise yüzde 8,6 seviyesinde gerçekleşmiş, dördüncü çeyrekte artarak yüzde 9,38 seviyesine yükselmiştir. 2019 yılı ilk çeyreğinde azalan bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı 9,33 seviyesine gerilemiş, yılın ikinci çeyreğinde ise tekrar artarak 9,47 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörünün Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

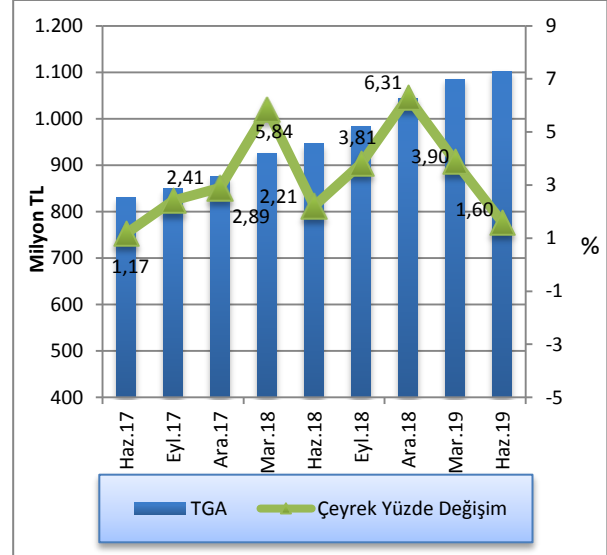

Kaynak: KKTCCMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMİŞ ALACAKLAR

2018 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla 1.085,3 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2019 Haziran ayı sonu itibarıyla yüzde 1,6 oranında artarak 1.102,7 milyon TL'ye yükselmiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 16,5 oranında artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

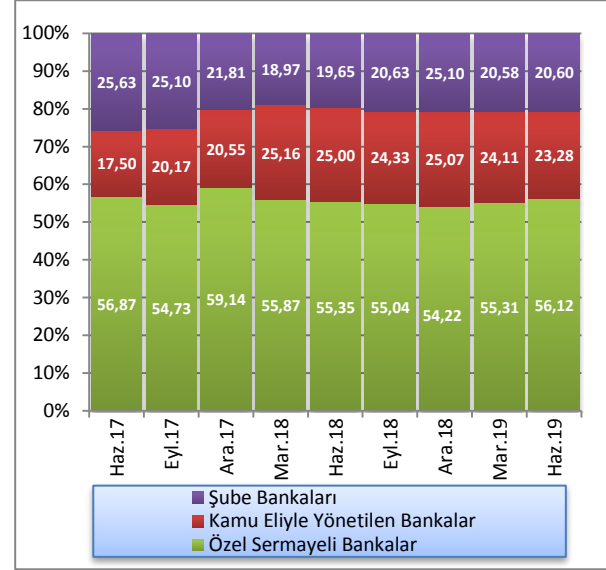
Kaynak: KKTCCMB

2019 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla özel sermayeli bankaların ve şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre artış, kamu eliyle yönetilen bankaların payında ise azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Mart 2019 - Haziran 2019 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,31'den yüzde 56,12'ye, şube bankalarının payı yüzde 20,58'den yüzde 20,6'ya yükselmiş, kamu eliyle yönetilen bankaların toplam TGA içindeki payı ise yüzde 24,11'den yüzde 23,28'e gerilemiştir. Haziran 2018 – Haziran 2019 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,35'den yüzde 56,12'ye, şube bankalarının payı yüzde 19,65'den, yüzde 20,6'ya yükselmiştir. Aynı dönemde kamu eliyle yönetilen bankaların payı yüzde 25'ten yüzde 23,28'e, gerilemiştir.

2019 yılı ikinci çeyreğinde, toplam aktifler 36.894,5 milyon TL, toplam brüt krediler 20.347,3 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, TGA'lar 1.102,7 milyon TL, özel karşılıklar 733 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla kamu eliyle yönetilen bankalarda toplam aktifler 8.742,3 milyon TL, toplam brüt krediler 5.033,2 milyon TL, TGA'lar 256,7 milyon TL, özel karşılıklar ise 224,2 milyon TL seviyesindedir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTÇMB

Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 16.903 milyon TL, toplam brüt krediler 10.099,7 milyon TL, TGA'lar 618,8 milyon TL, özel karşılıklar 328,2 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 11.249,1 milyon TL, toplam brüt krediler 5.214,4 milyon TL, TGA'lar 227,2 milyon TL, özel karşılıklar 180,6 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre Seçilmiş Bazı Kalemlerin Gelişimi (Milyon TL)

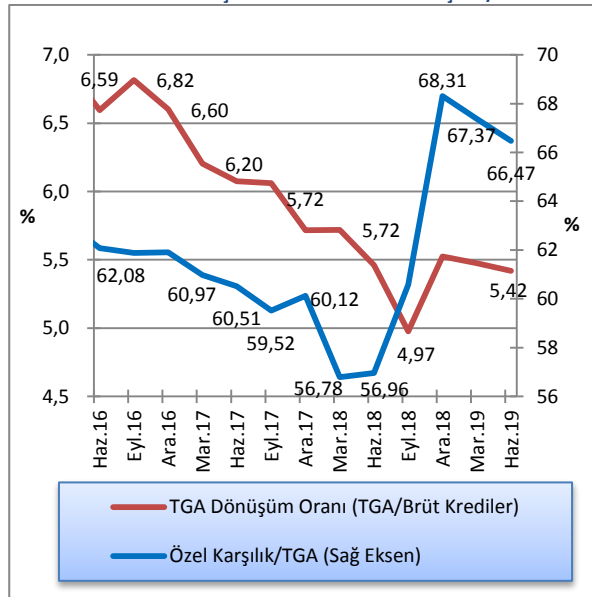
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Ara.18	Mar.19	Haz.19	Ara.18	Mar.19	Haz.19	Ara.18	Mar.19	Haz.19	Ara.18	Mar.19	Haz.19
Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	8.440,4	8.440,4	8.742,3	4.954,7	5.011,7	5.033,2	261,8	261,7	256,7	226,3	226,5	224,2
Özel Sermayeli Bankalar	15.978,6	15.978,6	16.903	9.199,4	9.795,3	10.099,7	566,4	600,2	618,8	313,2	324,5	328,2
Şube Bankaları	11.033,8	11.033,8	11.249,1	4.752,0	5.016,9	5.214,4	216,4	223,4	227,2	174,1	180,2	180,6
Toplam	32.980,2	32.980,2	36.894,5	18.906,1	19.823,9	20.347,3	1.044,6	1.085,3	1.102,7	713,6	731,2	733

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 6,82 olan TGA dönüşüm oranı bu tarihten sonra düşüş trendine girmiş ve Eylül 2018 'e kadar düşüşüne devam ederek yüzde 4,97 seviyesine gerilemiştir. 2018 yılı Aralık ve 2019 Mart dönemlerinde tekrar yükselen TGA dönüşüm oranı, 2019 yılı Haziran sonunda 0,05 puan azalarak yüzde 5,42 seviyesine gerilemiştir. Bir yıllık dönemde TGA dönüşüm oranında (Haziran 2018 - Haziran 2019) 0,04 puan düşüş yaşanmıştır.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, 2019 Mart sonu itibarıyla yüzde 67,37 iken, Haziran 2019'da 0,9 puan azalarak yüzde 66,47'ye gerilemiştir. Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 9,52 puan yükselmiştir.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Özel Karşılık/TGA

Kaynak: KKTCMB

6.3 AKTİF VE ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI

2019 yılı Mart ayı sonunda yüzde 2,46 olan sektör aktif kârlılığı, 2019 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 2,58'e, yüzde 27,12 olan özkaynak kârlılığı yüzde 28,18'e, net faiz marjı ise yüzde 4,02'den yüzde 4,15'e yükselmiştir. Haziran 2018 - Haziran 2019 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 2,02'den yüzde 2,58'e, özkaynak kârlılığı yüzde 22,06'dan yüzde 28,18'e, net faiz marjı ise yüzde 3,28'den yüzde 4,15'e yükselmiştir.

Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2018			2019	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Aktif Kârlılığı¹	2,02	2,42	2,23	2,46	2,58
Özkaynak Kârlılığı²	22,06	27,31	24,96	27,12	28,18
Net Faiz Marjı³	3,28	3,51	3,82	4,02	4,15

Kaynak: KKTCMB

Not: 1. Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2. Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3. (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı + TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

- Net Kâr: 12 aylık kümülatif toplam
- Toplam Aktif: 12 aylık ortalama
- Toplam Özkaynak: 12 aylık ortalama
- Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı + TGA Özel Provizyonu: 12 aylık kümülatif toplam

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kredi Kartlarına Uygulanacak Azami Aylık ve Azami Aylık Gecikme Faiz Oranlarının Belirlenmesi			03.01.2019	1
Üstlenilen Risklere İlişkin (Değişiklik) Tebliği	24.01.2019	1028	05.02.2019	15
Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması Tebliği	28.02.2019	1031	22.03.2019	40
Operasyonel Riskin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi	21.03.2019	1033	03.05.2019	62
İç Sistemlerden Sorumlu Üyenin Nitelikleri, Görev, Yetki ve Sorumlulukları Tebliği	18.04.2019	1036	27.05.2019	74
KKTC Merkez Bankası Kredi Kartlarına Uygulanacak Azami Aylık ve Azami Aylık Gecikme Faiz Oranlarının Belirlenmesi			01.07.2019	90
Likidite Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi	18.07.2019	1045	02.08.2019	110
Türk Parası ve Yabancı Para Mevduat hesapları faiz oranları değişikliği	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
Türk Parası reeskont ve avans işlemleri yıllık faiz oranları değişikliği	26.07.2019	1047	29.07.2019	107
KKTC Merkez Bankası Zaman Aşımına Uğrayan Her Türü Mevduat, Katılımfonu Emanet Ve Alacaklar			06.08.2019	111

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar – Yasal Düzenlemeler

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Kredi Kartı ve Banka Kartı ile Yapılan Perakende Mal ve Hizmet Alımlarına İade Yapılması Hakkında Yasası	02.07.2019	33/2019	02.07.2019	91
Yasa Tasarıları				

EK B. İSTATİSTİKİ VERİLER

Tablo B.1: KKTOMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30 Haz. 2016	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30 Eyl. 2016	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767
31 Ara. 2016	6.362.944.796	67.051.670	22.187.719	6.452.184.185	465.169.093	2.083.019.935	1.359.700.420	2.544.294.737	6.452.184.185
31 Mar. 2017	6.764.573.400	101.158.224	3.401.183	6.869.132.807	365.686.916	2.121.997.651	1.448.684.018	2.932.764.222	6.869.132.807
30 Haz. 2017	6.981.906.564	134.992.949	2.841.955	7.119.741.468	367.060.935	2.317.720.970	1.512.813.049	2.922.146.514	7.119.741.468
30 Eyl. 2017	7.630.043.970	191.469.924	2.907.269	7.824.421.163	368.577.947	2.505.097.829	1.615.196.100	3.335.549.287	7.824.421.163
31 Ara. 2017	8.118.080.496	114.227.729	3.260.499	8.235.568.724	384.891.701	2.681.914.710	1.729.000.717	3.574.231.898	8.370.039.032
31 Mar. 2018	8.545.422.968	219.540.337	4.339.065	8.769.302.370	436.642.697	2.870.588.126	1.851.557.638	3.610.513.909	8.769.302.370
30 Haz. 2018	9.341.542.297	155.660.857	2.673.006	9.499.876.160	439.621.419	3.105.622.819	1.993.912.015	3.960.719.907	9.499.876.160
30 Eyl. 2018	11.073.132.669	172.557.057	2.684.160	11.248.373.886	445.771.689	3.717.146.751	2.052.867.163	5.032.588.283	11.248.373.886
31 Ara. 2018	10.499.595.834	61.335.607	294.637.228	10.855.568.669	480.942.598	3.917.979.147	1.885.311.620	4.571.335.304	10.855.568.669
31 Mar. 2019	10.833.216.002	188.417.441	12.142.380	11.033.775.823	565.586.996	4.040.009.260	2.011.711.161	4.416.468.406	11.033.775.823
30 Haz. 2019	11.423.695.382	198.753.741	4.705.193	11.627.154.316	569.937.350	4.264.704.130	2.101.571.020	4.690.941.816	11.627.154.316

Kaynak: KKTOMB

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dâhildir.

Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30 Haz. 2016	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30 Eyl. 2016	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008	0	97.456.000	5.466.386.701
31 Ara. 2016	216.724.660	3.440.019	2.260.530.677	3.687.779.940	0	194.469.500	6.362.944.796
31 Mar. 2017	165.588.687	3.440.019	2.101.326.259	4.030.683.635	0	463.534.800	6.869.132.807
30 Haz. 2017	171.906.834	3.440.019	1.823.606.608	4.299.854.053	0	683.099.050	6.981.906.564
30 Eyl. 2017	275.459.595	3.440.019	1.842.387.496	4.739.760.510	0	768.996.350	7.630.043.970
31 Ara. 2017	257.360.230	3.997.999	1.728.967.292	5.187.178.813	0	903.656.300	8.081.160.634
31 Mar. 2018	382.362.841	3.997.999	1.705.665.243	5.630.492.210	0	822.904.675	8.545.422.968
30 Haz. 2018	281.516.845	3.997.999	1.845.209.663	6.467.950.290	0	742.867.500	9.341.542.297
30 Eyl. 2018	701.495.845	3.997.999	2.827.946.391	7.539.692.434	0	0	11.073.132.669
31 Ara. 2018	596.636.956	5.503.526	2.886.583.754	6.838.280.699	0	172.590.899	10.499.595.834
31 Mar.2019	703.356.751	5.503.326	2.788.997.426	7.087.363.508	0	247.266.991	10.833.216.002
30 Haz. 2019	684.254.253	5.503.526	2.956.877.407	7.386.165.087	0	390.163.969	11.423.695.382

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.3: KKTCCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-
30 Haz. 2016							4.083.448	4.083.448
30 Eyl. 2016							4.270.101	4.270.101
31 Ara. 2016							5.065.643	5.065.643
31 Mar. 2017								-
30 Haz. 2017							4.943.377	4.943.377
30 Eyl. 2017							5.415.736	5.415.736
31 Ara. 2017							5.807.899	5.807.899
31 Mar. 2018							5.789.550	5.789.550
30 Haz. 2018							6.912.450	6.912.450
30 Eyl. 2018							9.112.800	9.112.800
31 Ara. 2018							7.933.350	7.933.350
31 Mar. 2019							8.313.450	8.313.450
30 Haz. 2019							8.649.750	8.649.750

Kaynak: KKTCCMB

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30 Haz. 2016	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30 Eyl. 2016	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302
31 Ara. 2016	29.069.115	35.483.804	459.264.539	1.442.174.000	652.163.031	707.537.389	794.582	116.233.895	3.442.720.355
31 Mar. 2017	58.041.406	24.242.055	461.185.477	1.467.785.063	691.268.617	757.415.401	624.885	110.118.765	3.570.681.669
30 Haz. 2017	78.704.320	22.436.407	374.581.174	1.734.713.467	710.390.248	802.422.801	573.332	106.712.270	3.830.534.019
30 Eyl. 2017	15.915.165	32.448.413	425.277.954	1.918.976.979	734.899.763	880.296.337	760.406	111.718.912	4.120.293.929
31 Ara. 2017	42.219.684	73.593.138	490.652.950	1.955.533.333	781.455.275	947.545.441	1.072.860	118.842.745	4.410.915.426
31 Mar. 2018	76.501.751	66.921.045	471.340.988	2.111.203.615	804.457.502	1.047.100.136	1.011.021	143.609.706	4.722.145.764
30 Haz.2018	91.040.695	30.311.907	417.186.670	2.414.035.090	768.010.729	1.225.901.286	985.662	152.062.795	5.099.534.834
30 Eyl. 2018	62.415.658	80.786.260	405.694.465	3.028.839.065	704.301.812	1.348.565.351	843.643	138.567.660	5.770.013.914
31 Ara. 2018	51.246.900	52.306.160	706.945.906	2.976.986.010	707.399.584	1.177.912.036	1.128.634	129.365.537	5.803.290.767
31 Mar.2019	21.273.436	50.459.675	494.142.152	3.283.867.588	730.743.668	1.280.967.493	902.785	189.363.624	6.051.720.421
30 Haz. 2019	19.926.492	44.079.068	379.912.114	3.621.457.724	748.007.362	1.353.563.658	905.629	198.423.103	6.366.275.150

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.5: KKTCCMB Döviz Kurları (Ay Sonu)

Yıllar	Aylar	ABD doları		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019	1	5,2781	5,2876	6,0339	6,0447	6,9005	6,9364
	2	5,2905	5,3000	6,0257	6,0366	7,0133	7,0499
	3	5,6284	5,6386	6,3188	6,3302	7,3354	7,3736
	4	5,9282	5,9389	6,6151	6,6270	7,6541	7,6940
	5	5,9235	5,9342	6,5966	6,6084	7,4686	7,5076
	6	5,7551	5,7654	6,5507	6,5625	7,2855	7,3235

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1,4817	1,0929
2016		1,2293	1,0542
2017		1,3492	1,1972
2018		1,2667	1,1458
2019	1	1,3096	1,1432
	2	1,3279	1,1390
	3	1,3055	1,227
	4	1,2933	1,1159
	5	1,2630	1,1136
	6	1,2681	1,1383

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25	26.07.2019	1046	29.07.2019	107

Kaynak: KKTCMB

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Tablo B.8: KKTCCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	₺	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125	26.07.2019	1046	29.07.2019	107

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihini	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
29.07.2019	19,50	16,50	16,50	15,50	15,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
15.08.2018	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	7	7
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	6	6
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	5	5
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4	4
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	7	7
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Kişi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2012			3.842
2013			2.910
2014			3.366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.469
2018			2.374
2019	1	279	279
	2	236	515
	3	297	812
	4	216	1028
	5	70	1098
	6	149	1247

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Nakit ve Nakit Benzeri Kalemler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplamı	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplamı
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6
31 Mar. 2016	3.872,0	1.223,0	1.152,5	11.115,4	-485,4	630,1	17.507,6	14.024,1	1.757,3	1.726,2	17.507,6
30 Haz. 2016	3.871,0	1.314,7	1.166,8	11.420,4	-467,5	727,1	18.032,5	14.300,5	1.928,1	1.803,9	18.032,5
30 Eyl. 2016	4.360,1	1.408,8	1.229,1	11.521,2	-485,9	839,7	18.873,0	14.969,8	1.999,6	1.903,6	18.873,0
31 Ara. 2016	5.275,8	1.587,8	1.358,4	12.763,1	-521,6	670,7	21.134,2	16.635,2	2.432,8	2.066,2	21.134,2
31 Mar. 2017	5.589,2	1.596,6	1.445,4	13.231,5	-500,4	742,7	22.105,0	17.652,4	2.293,4	2.159,2	22.105,0
30 Haz. 2017	6.103,5	1.601,3	1.511,6	13.666,3	-502,4	851,8	23.232,1	18.494,1	2.512,2	2.225,8	23.232,1
30 Eyl. 2017	6.840,0	1.632,6	1.606,9	14.028,2	-506,1	1.001,1	24.602,7	19.672,9	2.595,6	2.334,3	24.602,7
31 Ara. 2017	7.161,7	1.704,7	1.729,3	15.306,2	-526,0	739,3	26.115,3	21.098,1	2.640,4	2.376,8	26.115,3
31 Mar. 2018	7.303,9	1.980,8	1.835,4	16.195,6	-525,9	908,8	27.698,6	22.352,7	2.830,2	2.515,7	27.698,6
30 Haz. 2018	8.021,5	2.140,2	1.983,5	17.330,4	-539,1	1.115,4	30.051,9	24.131,2	3.233,5	2.687,2	30.051,9
30 Eyl. 2018	9.661,8	2.611,7	2.019,9	19.752,4	-595,3	1.506	34.956,5	28.163,1	3.785,3	3.008,1	34.956,5
31 Ara. 2018	9.940,9	2.043,4	1.886,4	18.906,1	-713,5	916,9	32.980,2	26.441,8	3.443,3	3.095,1	32.980,2
31 Mar. 2019	10.792,8	2.255,0	2.017,1	19.823,9	-731,1	1.295,1	35.452,8	28.449,2	3.699,9	3.303,7	35.452,8
30 Haz. 2019	11.354,1	2.184,8	2.093,5	20.347,3	-733,0	1.647,8	36.894,5	29.572,1	3.828,3	3.494,1	36.894,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alımı Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4
30 Eyl. 2016	161,0	4,5	2,3	0,0	93,5	6.022,0	12,2	13,5	3.222,1	289,8	0,1	4,2	0,0	910,7	10.735,9
31 Ara. 2016	165,8	3,8	3,7	0,0	102,4	6.910,7	16,5	14,9	3.411,8	324,8	0,1	4,9	0,0	961,2	11.920,6
31 Mar. 2017	179,5	5,6	3,8	0,0	112,6	7.206,5	22,8	14,4	3.514,1	358,9	0,1	0,0	0,0	992,5	12.410,8
30 Haz. 2017	180,0	6,0	3,2	0,0	91,3	7.475,2	20,3	14,2	3.642,2	379,2	0,1	5,3	0,0	1.019,0	12.836,0
30 Eyl. 2017	178,0	6,9	3,5	0,0	111,2	7.598,6	16,7	15,9	3.815,2	391,6	0,1	5,4	0,0	1.034,9	13.178,0
31 Ara. 2017	195,0	6,1	3,6	0,0	111,9	8.406,5	21,2	17,1	4.152,0	394,7	0,1	5,7	0,0	1.116,3	14.431,3
31 Mar. 2018	206,2	5,2	4,2	0,0	102,9	8.907,5	22,1	17,0	4.255,4	392,4	0,2	0,0	0,0	1.356,4	15.269,5
30 Haz. 2018	220,3	6,9	4,2	0,0	104,1	9.710,9	16,3	18,4	4.462,5	421,6	0,5	6,9	0,0	1.411,3	16.383,9
30 Eyl. 2018	248,1	4,9	4,7	0,0	109,5	11.604,2	15,1	22,4	4.946,8	444,7	0,7	9,1	0,0	1.359,6	18.769,8
31 Ara. 2018	236,6	2,9	3,8	0,0	98,0	11.285,8	32,7	19,2	4.524,6	457,3	0,5	7,9	0,0	1.192,2	17.861,5
31 Mar. 2019	254,5	2,4	3,9	0,0	100,6	11.896,4	38,4	20,1	4.672,6	452,8	0,3	8,3	0,0	1.287,9	18.738,6
30 Haz. 2019	250,3	0,9	4,2	0,0	96,9	12.364,5	97,2	20,8	4.685,9	493,2	0,3	8,6	0,0	1.281,7	19.244,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alımı Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2
30 Haz. 2016	126,0	2,1	0,1	0	57,6	3.311,3	13,5	4,5	2.212,4	278,9	0	0	0	678,0	6.684,4
30 Eyl. 2016	123,0	4,4	0,1	0	52,9	3.296,1	12,1	4,0	2.243,5	288,2	0,1	0	0	644,8	6.669,2
31 Ara. 2016	117,6	3,8	0,3	0	53,2	3.575,9	16,5	3,8	2.270,9	323,1	0,1	0	0	644,9	7.010,1
31 Mar. 2017	127,2	5,6	0,5	0	61,7	3.637,1	22,8	3,5	2.310,6	356,9	0,1	0	0	675,1	7.201,1
30 Haz. 2017	131,8	6,1	0,1	0	60,2	3.664,0	20,3	3,8	2.401,9	376,9	0,1	0	0	698,8	7.364,0
30 Eyl. 2017	135,3	6,9	0,2	0	74,4	3.631,2	16,7	5,3	2.457,6	389,1	0,1	0	0	684,7	7.401,6
31 Ara. 2017	140,4	6,1	0,1	0	75,9	3.918,0	21,2	5,9	2.627,5	392,6	0,1	0	0	698,4	7.886,4
31 Mar. 2018	149,1	5,2	0,5	0	69,3	3.973,9	22,1	5,8	2.566,2	390,3	0,2	0	0	840,8	8.023,4
30 Haz. 2018	156,9	6,9	0,1	0	68,3	4.053,6	16,3	5,5	2.640,4	419,1	0,5	0	0	875,4	8.243,1
30 Eyl. 2018	166,2	4,9	0,1	0	62,5	4.130,1	15,1	5,7	2.617,2	441,9	0,7	0	0	700,0	8.144,4
31 Ara. 2018	170,5	2,9	0,1	0	58,5	4.700,1	32,7	4,3	2.548,2	454,4	0,4	0	0	670,9	8.643,1
31 Mar. 2019	168,7	2,4	0,8	0	59,6	4.753,6	38,4	4,3	2.567,0	450,1	0,3	0	0	772,4	8.817,2
30 Haz. 2019	158,7	0,9	0,5	0	56,4	4.873,0	37,2	4,5	2.608,4	489,7	0,3	0	0	762,3	8.991,5

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alımı Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2
30 Haz. 2016	35,6	0	2,9	0	39,0	2.676,3	0	9,3	917,7	1,0	0	4,1	0	297,1	3.983,0
30 Eyl. 2016	38	0	2,7	0	40,6	2.725,8	0	9,5	978,5	1,5	0	4,2	0	265,9	4.066,7
31 Ara. 2016	48,2	0	3,3	0	49,1	3.334,8	0	11,1	1.141	1,7	0	5,0	0	316,3	4.910,5
31 Mar. 2017	52,3	0	3,3	0	51,0	3.569,4	0	11,0	1.203,5	1,9	0	0	0	317,3	5.209,7
30 Haz. 2017	48,2	0	3,1	0	31,1	3.811,2	0	10,4	1.240,3	2,2	0	5,3	0	320,2	5.472,0
30 Eyl. 2017	42,7	0	3,3	0	36,8	3.967,3	0	10,6	1.357,6	2,5	0	5,4	0	350,2	5.776,4
31 Ara. 2017	54,5	0	3,6	0	36,0	4.488,4	0	11,1	1.525,4	2,1	0	5,7	0	417,8	6.544,8
31 Mar. 2018	57,1	0	3,7	0	33,6	4.933,6	0	11,2	1.689,3	2,1	0	0	0	515,5	7.246,1
30 Haz. 2018	63,4	0	4,1	0	35,7	5.657,2	0	12,9	1.822,1	2,5	0	6,9	0	535,9	8.140,8
30 Eyl. 2018	81,9	0	4,6	0	47,0	7.474,0	0	16,8	2.329,6	2,8	0	9,1	0	659,6	10.625,4
31 Ara. 2018	66,1	0	3,7	0	39,5	6.585,7	0	14,9	1.976,4	2,9	0	7,9	0	521,2	9.218,3
31.Mar.2019	85,7	0	3,8	0	40,9	7.142,7	0	15,8	2.105,5	2,8	0	8,3	0	515,5	9.921,4
30 Haz. 2019	91,6	0	4,2	0	40,5	7.491,4	0	16,2	2.077,5	3,5	0	8,6	0	519,4	10.253,1

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim	Toplam	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	4.535,0	-1,47	5.811,4	0,25	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	5.034,6	11,02	5.632,8	-3,08	10.667,4	3,11
30 Eyl. 2016	5.012,0	-0,45	5.723,9	1,62	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	5.660,9	12,95	6.259,7	9,36	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	5.889,9	4,05	6.520,9	4,17	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	3.331,8	-43,43	9.504,2	45,75	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	3.414,7	2,49	9.763,3	2,73	13.178,0	2,66
31 Ara. 2017	3.696,0	8,24	10.735,3	9,95	14.431,3	9,51
31 Mar. 2018	3.996,5	8,13	11.273,0	5,00	15.269,5	5,81
30 Haz. 2018	4.416,5	10,51	11.967,4	6,16	16.383,9	7,30
30 Eyl. 2018	5.213,6	18,05	13.556,2	13,28	18.769,8	14,56
31 Ara. 2018	5.000,9	-4,08	12.860,6	-5,13	17.861,5	-4,84
31 Mar. 2019	5.294,3	5,86	13.444,2	4,53	18.738,6	4,91
30 Haz. 2019	5.588,7	5,56	13.655,9	1,57	19.244,6	2,70

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim	Özel Krediler	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim	Toplam	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	2.662,4	-0,63	8.005,0	4,41	10.667,4	3,10
30 Eyl. 2016	2.656,7	-0,21	8.079,2	0,93	10.735,9	0,64
31 Ara. 2016	2.995,6	12,76	8.925,0	10,47	11.920,6	11,03
31 Mar. 2017	3.005,0	0,31	9.405,8	5,39	12.410,8	4,11
30 Haz. 2017	2.948,7	-1,87	9.887,3	5,12	12.836,0	3,43
30 Eyl. 2017	2.874,9	-2,50	10.303,1	4,21	13.178,0	2,66
31 Ara. 2017	3.192,9	11,06	11.238,4	9,08	14.431,3	9,51
31 Mar. 2018	3.228,1	1,10	12.041,4	7,15	15.269,5	5,81
30 Haz. 2018	3.322,8	2,93	13.061,1	8,47	16.383,9	7,30
30 Eyl. 2018	3.639,5	9,53	15.130,3	15,84	18.769,8	14,56
31 Ara. 2018	4.035,0	10,87	13.826,5	-8,62	17.861,5	-4,84
31 Mar. 2019	4.118,0	2,05	14.620,6	5,74	18.738,6	4,91
30 Haz. 2019	4.186,5	1,66	15.058,1	2,99	19.244,6	2,70

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Büyüklüklerine Göre Toplam Kredilerin Dağılımı (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4
30 Haz. 2016	8.422,4	772,3	1.038,8	408,5	25,4	10.667,4
30 Eyl. 2016	8.520,5	797,2	1.002,0	395,1	21,4	10.735,9
31 Ara. 2016	9.711,1	801,8	998,2	388,2	21,3	11.920,6
31 Mar. 2017	10.156,3	817,8	984,8	400,1	51,8	12.410,8
30 Haz. 2017	10.547,2	847,3	993,7	423,9	23,9	12.836,0
30 Eyl. 2017	10.861,7	879,5	996,5	416,4	23,9	13.178,0
31 Ara. 2017	12.136,8	882,5	1.011,7	375,0	25,2	14.431,3
31 Mar. 2018	12.971,9	883,1	1.016,5	372,6	25,5	15.269,6
30 Haz. 2018	14.083,6	874,0	1.020,5	380,7	25,1	16.383,9
30 Eyl. 2018	16.499,8	855,7	1.010,4	379,5	24,4	18.769,8
31 Ara. 2018	15.221,9	803,4	1.195,9	423,3	217,0	17.861,5
31 Mar. 2019	16.081,0	804,7	1.189,0	432,4	231,4	18.738,6
30 Haz. 2019	16.543,1	814,6	1.208,1	432,7	246,1	19.244,6

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artışı Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2
30 Haz. 2016	848,5	425,3	0,3	72,3	156,3	301,2	1.803,9
30 Eyl. 2016	878,5	423,7	0,2	72,7	227,5	301,0	1.903,6
31 Ara. 2016	976,7	426,4	0,3	82,1	306,8	273,9	2.066,2
31 Mar. 2017	992,4	520,0	0,3	86,0	104,7	455,8	2.159,2
30 Haz. 2017	1.011,7	558,0	0,9	88,8	185,4	381,0	2.225,8
30 Eyl. 2017	1.021,4	558,0	0,9	92,6	297,4	364,0	2.334,3
31 Ara. 2017	1.099,6	409,5	0,9	101,1	407,5	358,1	2.376,8
31 Mar. 2018	1.153,7	572,8	0,9	110,0	123,1	555,2	2.515,7
30 Haz. 2018	1.180,3	616,8	0,9	124,0	316,1	449,1	2.687,2
30 Eyl. 2018	1.181,6	618,7	0,9	163,5	596,2	447,2	3.008,1
31 Ara. 2018	1.262,4	593,9	0,9	140,7	689,8	407,4	3.095,1
31 Mar. 2019	1.265,6	795,7	1,6	158,3	235,8	849,3	3.306,7
30 Haz. 2019	1.315,3	923,6	2,0	158,3	518,1	576,7	3.494,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Eliyle Yönetilen Bankalar	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00
30 Haz. 2016	24,48	15,14	16,85	17,18	10,00
30 Eyl. 2016	25,26	16,14	18,38	18,36	10,00
31 Ara. 2016	24,06	15,09	19,15	18,24	10,00
31 Mar. 2017	24,09	15,35	19,45	18,26	10,00
30 Haz. 2017	23,85	15,40	19,00	18,04	10,00
30 Eyl. 2017	24,20	15,26	19,72	18,27	10,00
31 Ara. 2017	22,95	14,61	18,67	17,29	10,00
31 Mar. 2018	21,76	14,80	19,12	17,40	10,00
30 Haz. 2018	23,14	14,74	19,11	17,57	10,00
30 Eyl. 2018	20,51	15,38	20,68	18,19	10,00
31 Ara. 2018	16,49	15,28	21,93	17,86	10,00
31 Mar. 2019	16,74	15,08	21,64	17,79	10,00
30 Haz. 2019	18,14	15,43	22,04	18,29	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Bankacılık Sektörü Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1
30 Haz. 2016	758,1	252,3	173,5	251,6	156,3
30 Eyl. 2016	1.150,1	373,9	242,0	373,9	227,5
31 Ara. 2016	1.558,7	465,1	334,8	519,3	306,7
31 Mar. 2017	433,5	156,3	92,1	141,5	104,7
30 Haz. 2017	885,7	308,4	195,5	295,1	185,4
30 Eyl. 2017	1.383,6	802,7	298,9	456,9	297,4
31 Ara. 2017	1.891,8	1.101,7	396,9	630,9	407,5
31 Mar. 2018	562,5	329,5	108,4	179,9	123,1
30 Haz. 2018	1.191,7	689,8	226,4	373,1	316,1
30 Eyl. 2018	2.048,5	1.165,0	353,3	580,3	596,2
31 Ara. 2018	2.999,4	1.762,5	500,3	823,5	689,8
31 Mar.2019	982,5	611,8	161,0	230,4	235,9
30 Haz.2019	2.016,4	1.256,0	320,2	480,4	518,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1
30 Haz. 2016	1.912,7	7.930,3	2.584,2	603,7	1.269,6	14.300,5
30 Eyl. 2016	2.064,9	8.206,5	2.751,7	608,2	1.338,5	14.969,8
31 Ara. 2016	2.394,0	8.623,1	3.360,7	689,5	1.567,9	16.635,2
31 Mar. 2017	2.480,3	9.674,2	3.161,1	723,8	1.613,0	17.652,4
30 Haz. 2017	2.771,0	9.919,8	3.407,0	736,9	1.659,4	18.494,1
30 Eyl. 2017	2.916,9	10.069,4	4.041,3	862,7	1.782,6	19.672,9
31 Ara. 2017	3.118,5	10.808,9	4.257,6	920,4	1.992,7	21.098,1
31 Mar. 2018	3.098,2	11.840,3	4.238,1	912,5	2.263,6	22.352,7
30 Haz. 2018	3.580,7	11.979,8	5.082,1	961,5	2.527,1	24.131,2
30 Eyl. 2018	4.201,9	13.615,9	6.006,3	1.166,1	3.172,9	28.163,1
31 Ara. 2018	3.698,4	13.742,5	4.950,1	1.282,7	2.768,1	26.441,8
31 Mar. 2019	3.866,9	13.793,4	6.513,5	1.252,6	3.022,6	28.449,2
30 Haz. 2019	4.145,1	14.244,0	6.921,1	1.181,2	3.101,0	29.572,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5
30 Haz. 2016	898,2	4.618,9	1.341,7	221,6	263,3	7.343,7
30 Eyl. 2016	968,4	4.690,1	1.463,3	203,2	258,9	7.583,9
31 Ara. 2016	1.122,6	4.796,3	1.611,5	231,0	297,1	8.058,5
31 Mar. 2017	1.083,7	5.157,3	1.503,4	283,7	274,1	8.302,2
30 Haz. 2017	1.276,2	5.173,5	1.636,5	273,9	282,2	8.642,3
30 Eyl. 2017	1.318,5	5.221,5	1.831,2	358,1	302,8	9.032,1
31 Ara. 2017	1.412,7	5.481,0	1.993,8	381,3	313,4	9.582,3
31 Mar. 2018	1.275,9	5.724,4	2.037,6	385,5	309,1	9.732,5
30 Haz. 2018	1.409,7	5.495,6	2.261,4	383,8	292,9	9.843,4
30 Eyl. 2018	1.418,0	5.669,1	2.512,3	314,7	269,3	10.183,4
31 Ara. 2018	1.427,2	6.123,7	2.315,6	449,6	288,4	10.604,5
31 Mar. 2019	1.445,6	5.624,1	3.000,2	383,9	274,6	10.728,4
30 Haz. 2019	1.544,0	5.856,2	3.249,2	310,3	378,3	11.338,0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5
30 Haz. 2016	1.014,5	3.311,4	1.242,5	382,1	1.006,3	6.956,8
30 Eyl. 2016	1.096,5	3.516,5	1.288,3	405,0	1.079,6	7.385,9
31 Ara. 2016	1.271,4	3.826,8	1.749,2	458,5	1.270,7	8.576,7
31 Mar. 2017	1.396,6	4.516,9	1.657,7	440,1	1.338,9	9.350,2
30 Haz. 2017	1.494,9	4.746,3	1.770,5	463,0	1.377,2	9.851,9
30 Eyl. 2017	1.598,4	4.847,8	2.210,1	504,7	1.479,7	10.640,8
31 Ara. 2017	1.705,8	5.327,8	2.263,8	539,1	1.679,3	11.515,8
31 Mar. 2018	1.822,4	6.115,9	2.200,5	526,9	1.954,5	12.620,2
30 Haz. 2018	2.171,0	6.484,2	2.820,7	577,7	2.234,2	14.287,8
30 Eyl. 2018	2.783,9	7.946,8	3.494,0	851,4	2.903,6	17.979,7
31 Ara. 2018	2.271,3	7.618,8	2.634,6	833,0	2.479,7	15.837,4
31 Mar. 2019	2.421,2	8.169,3	3.513,3	868,7	2.748,1	17.720,7
30 Haz. 2019	2.601,2	8.367,8	3.671,9	871,0	2.722,4	18.234,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3
30 Haz. 2016	881,2	2.442,5	10.745,4	231,4	1.025,7	15.326,2
30 Eyl. 2016	913,5	2.744,1	11.022,3	289,9	1.148,4	16.118,2
31 Ara. 2016	991,7	3.040,5	12.287,2	315,8	1.597,8	18.233,0
31 Mar. 2017	1.107,4	3.310,6	12.895,4	339,0	1.460,1	19.112,5
30 Haz. 2017	1.294,5	3.512,2	13.373,9	313,5	1.551,4	20.045,5
30 Eyl. 2017	1.344,5	3.914,2	14.146,6	267,5	1.600,8	21.273,5
31 Ara. 2017	1.499,0	3.942,5	15.380,3	276,3	1.637,5	22.735,6
31 Mar. 2018	1.504,5	4.270,9	16.210,0	367,3	1.638,0	23.990,7
30 Haz. 2018	1.730,4	4.686,0	17.357,3	357,5	2.004,8	26.136,0
30 Eyl. 2018	1.990,1	5.620,5	20.093,4	459,1	2.328,1	30.491,2
31 Ara. 2018	1.917,8	4.922,5	19.010,8	590,7	2.028,6	28.470,4
31 Mar. 2019	2.103,5	5.251,0	20.574,6	520,1	2.163,6	30.612,9
30 Haz. 2019	2.260,8	5.434,1	21.290,5	586,7	2.190,3	31.762,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1
30 Haz. 2016	669,7	1.107,3	5.441,0	125,7	208,8	7.552,5
30 Eyl. 2016	708,4	1.216,8	5.492,2	166,5	227,8	7.811,7
31 Ara. 2016	756,3	1.319,0	5.823,8	159,4	331,8	8.390,3
31 Mar. 2017	809,7	1.352,5	5.963,4	176,8	351,3	8.653,7
30 Haz. 2017	1.022,5	1.368,4	6.116,2	135,1	313,2	8.955,4
30 Eyl. 2017	1.029,4	1.516,0	6.387,8	98,9	319,0	9.351,2
31 Ara. 2017	1.150,6	1.522,5	6.802,0	107,2	279,1	9.861,4
31 Mar. 2018	1.144,2	1.558,4	6.912,0	117,9	302,7	10.035,2
30 Haz. 2018	1.298,4	1.506,7	6.909,0	129,2	404,0	10.247,3
30 Eyl. 2018	1.394,1	1.622,1	7.021,3	145,9	420,4	10.603,8
31 Ara. 2018	1.421,0	1.577,0	7.382,8	223,6	390,5	10.994,9
31 Mar. 2019	1.437,6	1.533,1	7.517,8	239,9	478,2	11.206,7
30 Haz. 2019	1.602,7	1.681,0	7.783,8	270,4	302,4	11.640,3

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2
30 Haz. 2016	211,6	1.335,2	5.304,3	105,6	817,0	7.773,7
30 Eyl. 2016	205,1	1.527,4	5.530,0	123,4	920,6	8.306,5
31 Ara. 2016	235,4	1.721,5	6.463,4	156,4	1.266,0	9.842,7
31 Mar. 2017	297,7	1.958,2	6.932,1	162,2	1.108,7	10.458,9
30 Haz. 2017	272,0	2.143,8	7.257,6	178,4	1.238,2	11.090,0
30 Eyl. 2017	315,1	2.398,3	7.758,8	168,6	1.281,6	11.922,3
31 Ara. 2017	348,5	2.420,0	8.578,2	169,1	1.358,3	12.874,1
31 Mar. 2018	360,3	2.712,6	9.298,0	249,3	1.335,3	13.955,5
30 Haz. 2018	432,0	3.179,4	10.448,2	228,2	1.600,9	15.888,7
30 Eyl. 2018	596,0	3.998,4	13.072,1	313,2	1.907,7	19.887,4
31 Ara. 2018	496,8	3.345,6	11.628,0	367,0	1.638,1	17.475,5
31 Mar. 2019	665,9	3.717,8	13.056,9	280,2	1.685,4	19.406,2
30 Haz. 2019	658,1	3.753,1	13.506,7	316,2	1.887,9	20.122,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Çeyrek	M1	Önceki Yıla Göre Yüzde Değişim	M2	Önceki Yıla Göre Yüzde Değişim	M3	Önceki Çeyreğe Göre Yüzde Değişim
2015	I	2.338,5	14,08	12.470,8	15,53	13.249,2	14,20
	II	2.532,7	17,67	13.211,3	18,69	14.056,5	17,55
	III	2.829,9	30,83	14.279,5	23,32	15.106,7	21,50
	IV	2.841,2	28,50	14.215,9	19,66	15.109,8	19,35
2016	I	2.797,9	19,64	14.340,3	14,99	15.181,6	14,59
	II	2.976,9	17,54	14.620,3	10,66	15.593,1	10,93
	III	3.158,0	11,59	15.285,2	7,04	16.319,0	8,02
	IV	3.544,1	24,74	16.946,4	19,21	17.996,6	19,10
2017	I	3.754,8	34,20	18.019,6	25,66	19.209,2	26,53
	II	3.906,7	31,23	18.670,5	27,70	20.066,2	28,69
	III	4.126,2	30,66	19.847,4	29,85	21.240,3	30,16
	IV	4.403,3	24,24	21.181,5	24,99	22.789,8	26,63
2018	I	4.826,2	28,53	22.844,7	26,78	24.492,6	27,50
	II	5.342,4	36,75	24.489,5	31,17	26.341,2	31,27
	III	6.244,7	51,34	28.565,7	43,93	30.698,9	44,53
	IV	5.726,7	30,05	26.846,9	26,75	28.868,4	26,67
2019	I	6.297,8	30,49	29.051,7	27,17	31.226,9	27,50
	II	6.581,7	23,20	30.066,1	22,77	32.390,9	22,97

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDITWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNIVERSAL BANK LTD.
12	VİYABANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
17	T. HALK BANKASI A.Ş.
18	T. İŞ BANKASI A.Ş.
19	T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.
20	ALBANK LTD.
21	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^(T)
GSYİH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.508,9	6.955,1	7.606,9	8.858,5	10.222,4	11.601,2	14.544,8	18.612,5 ^(T)	24.554,6
GSYİH (Milyon ABD doları)	3.957,9	3.447,3	3.727,1	3.878,6	3.862,6	3.983,9	4.040,2	3.749,0	3.837,9	3.983,8	3.674,3 ^(T)	3.711,3
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	20.739,0	21.537,8	22.146,9	25.850,2	27.077,2	29.216,8	33.127,8	37.413	42.022	51.799	64.753**	82.708**
Fert Başına GSMH (ABD doları)	16.158	13.930	14.703	15.403	15.037,9	15.301,6	15.109	13.721	13.902	14.187	12.783**	12.501**
Enflasyon Oranı (%)	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8	10,2	14,7	29,96	24,69*
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	83,6	71,1	96,4	119,9	116,3	120,7	134,0	118,1	105,5	105,6	111,2 ^(T)	116,8
İthalat (Milyon ABD doları) (4)	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.703,9	1.699,4	1.538,8	1.500,6	1.557,2	1.778,4	2.080,7 ^(T)	2.247,2
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1,597.1	-1,255.1	-1,507.8	-1,580.0	-1,587.6	-1,578.7	-1,404.8	-1,382.5	-1,415,2	-1,672,8	-1,969,5 ^(T)	-2,130,4
İhracat / İthalat (%)	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,9	6,9	5,9	5,3 ^(T)	5,2
Gelen Turist Sayısı	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	1.483.244	1.577.073	1.734.330	1.759.625	791.408*
a) Türkiye	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	1.110.795	1.218.232	1.324.248	1.359.420	604.344*
b) Diğer	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	372.449	358.841	410.082	400.205	187.064*
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	697,7	714,4	864,9	960,3 ^(T)	1.025,7
İstihdam	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	103.149	112.811	118.387	120.999	124.497 ^(T)	128.389
İşsiz Sayısı	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	9.043	8.075	7.452	9.093 ^(T)	9.743
İşsizlik Oranı (%)	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	7,4	6,4	5,8	6,8 ^(T)	7,1
Nüfus (5)	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	326.158	335.455	345.722	n.a	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	2,4	3,3	1,1	-1,3	3,1	3,3	3,8	3,9	2,9	3,1 ^(T)	n.a	n.a

Kaynak: DPÖ, KKTCCMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.

3) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.

4) 2017-2018 nüfus sayıları projeksiyon verileridir. Fert Başına GSMH hesaplamasında bu nüfus sayıları kullanılmaz. Fert Başına GSMH hesaplamasında kullanılan nüfus: (yıl ortası nüfus) + (yurtdışında okuyan KKTC'li öğrenciler) - (KKTC'de okuyan TC uyruklu öğrenciler + diğer ülke vatandaşı öğrenciler)

^(T)Tahmin * Ocak-Haziran ayları arasındaki veriler kullanılmıştır. ** Kişi Başına Milli Gelir (GSYİH) tahmin rakamları kullanılmıştır.

Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Tarım	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	489,3	552,5	647,6	658,8	809,8	1.069,1
2. Sanayi	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	779,7	937,7	1.064,7	1.413,3	1.903,9	2.626,5
3. İnşaat	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	370,2	480,5	511,6	836,4	1.064,5	1.315,9
4. Ticaret - Turizm	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.829,1	2.012,9	2.280,6	2.921,8	3.988,8	5.440,8
5. Ulaştırma - Haberleşme	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	788,0	896,6	965,3	1.156,6	1.505,3	1.977,6
6. Mali Müesseseler	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	637,4	719,4	887,6	1.007,7	1.281,4	1.678,5
7. Konut Gelirleri	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	398,9	456,2	535,3	655,6	842,6	1.107,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.026,1	1.422,6	1.679,9	2.289,8	2.923,0	3.895,9
9. Kamu Hizmetleri	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.603,6	1.715,2	1.850,1	2.193	2.678,8	3.451,8
10. İthalat Vergileri	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,4	971,8	1.178,3	1.411,5	1.614,2	1.991,5
11. GSYH	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6	10.222,5	11.601,2	14.544,8	18.612,5	24.554,6
12. Net Dış Âlem Faktör Gelirleri	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2	-11,7	4,2	6,9	8,7	11,2
GSMH	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	11.605,5	14.551,8	18.621,1	24.565,8

Kaynak: DPÖ

^(T)Tahmin

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Tarım	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	5,5	6,0	5,6	4,5	4,4	4,4
2. Sanayi	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	8,8	9,2	9,2	9,7	10,2	10,7
2.1. Taş Ocakçılığı	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9
2.2. İmalat Sanayi	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	3,1	3,7	3,7	3,3	3,2	3,2
2.3. Elektrik-Su	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	5,1	4,8	4,8	5,5	6,1	6,6
3. İnşaat	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	4,2	4,7	4,4	5,8	5,7	5,4
4. Ticaret - Turizm	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,6	19,7	19,7	20,1	21,4	22,2
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	12,3	10,7	11,0	11,1	11,5	11,7
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,3	9,0	8,7	9,0	10,0	10,5
5. Ulaştırma - Haberleşme	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	8,9	8,8	8,3	8,0	8,1	8,1
6. Mali Müesseseler	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2	7,0	7,6	6,9	6,9	6,8
7. Konut Sahipliği	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4	4,6	4,5	4,5	4,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,6	13,9	14,5	15,7	15,7	15,9
9. Kamu Hizmetleri	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,1	16,8	15,9	15,1	14,4	14,1
10. İthalat Vergileri	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	10,6	9,5	10,2	9,7	8,7	8,1
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.866,0	9.470,2	10.499,0	13.476,9	17.926,6	23.821,7
2. Toplam Yatırımlar	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.276,7	1.598,5	1.791,2	2.836,0	4.013,6	5.656,8
3. Toplam Tüketim	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.589,3	7.871,7	8.707,8	10.640,9	13.913,1	18.165,1
4. Kamu Harcanabilir Geliri	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.688,9	2.123,1	2.317,2	3.451,1	4.099,3	4.906,1
5. Özel Harcanabilir Gelir	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	7.151,5	8.087,7	8.962,7	11.100,7	14.521,8	19.659,7
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3	29,8	29,4	29,0	28,1	29,7
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.251,0	2.339,0	2.572,1	3.910,9	4.708,0	6.400,7

Kaynak: DPÖ

^(T) Tahmin

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^(T)	2019 ^(T)
1. Tarım	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8	14,5	-7,3	4,9	-1,5	2,0
2. Sanayi	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5	19,5	7,3	4,4	2,0	1,7
3. İnşaat	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5	6,5	5,7	10,6	2,0	-4,5
4. Ticaret-Turizm	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5	-0,8	4,8	9,0	7,7	4,8
5. Ulaştırma-Haberleşme	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2	5,7	1,8	6,9	4,3	1,5
6. Mali Müesseseler	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8	1,6	2,0	3,1	1,9	1,2
7. Konut Sahipliği	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6	3,0	3,5	3,8	3,0	1,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8	9,5	3,6	7,7	2,3	3,0
9. Kamu Hizmetleri	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1	0,1	-0,2	-0,8	-0,5	0,5
10. İthalat Vergileri	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9	-9,6	9,0	0,5	-1,5	3,0
11. GSYH	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8	4,0	3,6	5,4	2,6	1,9
12. Net Dış Âlem Faktör Gelirleri	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5	41,9	133,0	-38,4	0,0	0,0
GSMH	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9	4,1	3,8	5,5	2,5	1,9

Kaynak: DPÖ

^(T) Tahmin

Tablo B.35: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^(T)
1. Cari İşlemler Dengesi	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7	271,6	287,6	294,4	131,9	112,5
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9	168,9	71,4	131,4	157,1	164,7
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7	-75,8	-79,4	-826,6	+69,1	-365,1
4. Net Hata ve Noksan	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5	-364,7	-279,6	400,8	-358,1	87,9

Kaynak: DPÖ

^(T) Tahmin**Tablo B.36: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim**

Aylar	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47	2,56	-0,22	0,53
Şubat	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31	4,00	1,39	0,37
Mart	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09	4,61	2,26	1,71
Nisan	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09	6,54	5,07	5,72
Mayıs	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	1,86	6,95	8,91	6,22
Haziran	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	2,33	7,68	12,11	7,57
Temmuz	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	3,23	9,29	14,64	
Ağustos	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	4,00	9,75	24,29	
Eylül	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	4,63	10,31	31,99	
Ekim	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	5,85	11,32	34,08	
Kasım	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	7,36	12,78	31,93	
Aralık	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	10,19	14,68	29,96	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8	2016	10,19	8,53
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4	2017	14,68	11,92
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3	2018	29,96	20,30
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7	2019*	24,69	15,72
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

* (Haziran ayı enflasyon rakamı)

Tablo B.38: Tüketici Fiyatları Endeksi (2015 = 100)**Ana Mal ve Hizmet Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranları**

Ana Gruplar	2019											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1,19	0,31	0,40	1,33	-0,38	-1,63						
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,09	0,26	-0,21	11,96	1,44	0,39						
3. Giyim ve Ayakkabı	-5,35	-4,22	-0,24	10,69	2,06	0,64						
4. Konut, Su, Elekt., Gaz ve Diğer Yakıtlar	-0,78	0,90	0,86	7,85	-3,15	-0,23						
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,45	-0,56	0,90	0,65	0,72	2,61						
6. Sağlık	-0,15	5,02	1,09	0,75	0,53	0,54						
7. Ulaştırma	-1,49	-0,34	1,65	4,63	1,69	-0,89						
8. Haberleşme	0,25	0,43	-0,17	0,48	0,09	1,44						
9. Eğlence ve Kültür	4,84	-4,54	3,69	4,33	1,80	8,96						
10. Eğitim	0,50	-0,68	0,76	1,60	1,61	-0,76						
11. Lokanta ve Oteller	-0,07	2,12	4,27	6,63	3,20	7,77						
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	6,37	0,70	1,39	1,24	0,91	2,05						
Genel	0,53	-0,15	1,33	3,95	0,47	1,27						

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL)	Uygulama Tarihi
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1994	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
1995	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720	01.06.2005
2006	780	01.01.2006
2006	860	01.08.2006
2007	950	01.02.2007
2008	1.060	01.01.2008
2008	1.190	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
2014	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015
2016	1.834	01.07.2016
2017	2.020	01.02.2017
2017	2.175	01.07.2017
2018	2.365	01.03.2018
2018	2.620	01.09.2018
2019	3.150	01.02.2019
2019	3.400	01.08.2019

Kaynak: DPÖ

Not: 2005 yılından itibaren TL'den 6 sıfır atılmıştır.

Tablo B.40: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02
26.05.2016	3,39	3,59	3,20	-	3,17
17.06.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
12.07.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26
24.08.2016	3,47	3,67	3,30	-	3,26
20.09.2016	3,54	3,74	3,36	-	3,32
11.10.2016	3,57	3,77	3,36	-	3,35
01.11.2016	3,63	3,83	3,45	-	3,41
07.01.2017	3,83	4,03	3,62	-	3,56
11.03.2017	3,76	3,96	3,59	-	3,51
01.04.2017	3,71	3,91	3,51	-	3,43
18.05.2017	3,67	3,87	3,47	-	3,39
29.11.2017	3,67	3,87	3,63	-	3,40
03.02.2018	3,85	4,04	3,78	-	3,55
17.03.2018	3,88	4,07	3,82	-	3,59
11.04.2018	4,19	4,37	4,02	-	3,78
03.05.2018	4,30	4,48	4,13	4,13	3,91
10.07.2018	4,32	4,50	4,13	4,13	4,01
31.07.2018	4,42	4,60	4,18	4,18	4,11
28.08.2018	4,97	5,16	4,76	4,76	4,65
20.09.2018	5,81	6,01	5,76	5,76	5,59
01.11.2018	5,61	5,71	5,55	5,76	5,46
22.11.2018	5,21	5,31	5,15	-	5,06
13.12.2018	5,06	5,16	4,95	-	4,86
10.01.2019	5,00	5,10	4,85	-	4,78
21.02.2019	5,06	5,16	4,91	-	4,75
14.03.2019	5,06	5,16	4,91	-	4,85
04.04.2019	5,41	5,51	5,01	-	4,95
08.08.2019	5,36	5,46	4,96	-	4,90

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.41: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.637	6.195.715	3.811.828	35.611.170	5.885.294	117.732.644
2016	65.926.162	10.664.066	893.816	23.981.854	4.022.010	105.487.908
2017	63.818.406	8.362.779	1.681.343	22.247.673	9.505.787	105.615.988
2018	52.127.770	10.376.400	2.536.815	26.110.465	9.700.495	100.851.945
2019 (Ocak - Nisan)	22.345.011	878.407	2.117.382	14.004.566	1.371.380	40.716.746

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.42: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (ABD doları)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	967.563.226	271.360.515	115.042.857	45.084.868	70.781.057	30.744.861	1.500.577.384
2016	940.845.300	326.806.415	133.943.157	51.872.616	69.557.193	34.165.573	1.557.190.254
2017	1.043.002.512	387.506.424	150.130.828	61.166.015	87.668.520	48.929.706	1.778.404.005
2018	1.068.509.898	356.271.158	149.333.076	90.732.549	100.527.838	50.989.832	1.816.364.351
2019 (Ocak - Nisan)	272.672.660	63.402.458	36.640.971	31.865.586	27.662.518	12.626.410	444.870.603

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.43: KKTC'ye Giriş Yapan Yolcuların Limanlara Göre Dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016	1.785.746	57.513	19.004	295	1.862.558
2017	1.794.483	71.619	21.668	283	1.888.053
2018	1.968.345	84.974	26.260	382	2.079.961
2019(Ocak - Haziran)	892.473	24.027	11.460	170	928.130

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.44: 2018 - 2019 Yıllarında Kara Kapılarından Yapılan Toplam Girişler (Kişi Sayısı)

Uyruk	KKTC		Güney Kıbrıs		Diğer Ülkeler		Toplam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	142.730	150.377	93.241	152.451	82.017	112.207	317.988	415.035
Şubat	149.291	165.802	83.267	139.516	88.643	113.106	321.201	418.424
Mart	152.981	163.402	97.704	182.463	120.484	149.119	371.169	494.984
Nisan	139.336	157.512	106.602	203.143	137.044	184.496	382.982	545.151
Mayıs	146.289	174.290	110.945	208.708	151.169	191.193	408.403	574.191
Haziran	156.475	184.323	123.941	228.747	151.981	195.225	432.397	608.295
Temmuz	153.821		133.585		162.629		450.035	
Ağustos	135.096		180.729		191.970		507.795	
Eylül	140.318		186.477		192.924		519.719	
Ekim	146.145		183.490		195.681		525.316	
Kasım	148.467		178.571		156.019		483.057	
Aralık	164.720		188.539		130.285		483.544	
Toplam	1.775.669	995.706	1.667.091	1.115.028	1.760.846	945.346	5.203.606	3.056.080

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.45: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (Ocak-Haziran)
Türkiye	459.529	464.397	529.909	588.045	621.819	656.365	776.428	344.651
KKTC	45.175	40.125	49.598	52.335	53.224	42.491	49.344	16.124
Diğer	183.651	209.379	224.881	235.661	266.208	317.984	312.701	145.273
Genel Toplam	688.355	713.901	804.387	876.041	941.251	1.016.840	1.138.473	506.048

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 'KKTCC Bankacılık Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 21 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 21 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

